

منبع دوره آموزه ها و مفاهیم اسلامی در حماسه اربعین حسینی
نویسنده: محمد شجاعی

ویژه استان آذربایجان شرقی

آبان ۹۷

تلاش اهل بیت علیهم السلام در معرفی امام حسین علیه السلام

اهل بیت علیهم السلام دائماً این مسئله را تذکر می دادند و ذهن مردم را به تولد امام حسین علیه السلام و غربت و مظلومیتی که در آینده به آن دچار می شود، متوجه می ساختند.

فاطمه زهرا علیها السلام به پدر گرامی اش چنین گزارش می دهد: فرزندی که در شکم دارم، دائماً می گوید: «انا العطشان، انا الغریب.»^۱

باید توجه کرد چه ضرورتی وجود داشته که فرزند در شکم مادر با مادر صحبت کند و از غربت و عطش خود، از کشته شدن و مظلومیت خود بگوید؟ چرا پیامبر اکرم، امیرالمؤمنین و حضرت زهرا علیها السلام گریه می کنند و دائماً مظلومیت امام حسین علیه السلام را مطرح می نمایند؟

از همان زمان تولد حضرت سیدالشهداء علیه السلام، پیامبر و امیرالمؤمنین علیهم السلام گهگاه، وقتی چشمشان به حضرت می افتاد، گریه می کردند^۲ و پیوسته این ماجرا را تذکر می دادند.

۱. بحارالانوار، جلد ۴۵، صفحه ۳۰۴.

۲. بحارالانوار، جلد ۴۴، صفحه ۲۳۹.

وقتی که حضرت، ایام کودکی خود را سپری می‌کرد، می‌آمد روی منبر پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و روی شانه ایشان می‌نشست و پیامبر صلی الله علیه و آله به او احترام می‌گذاشت. این صحنه را خداوند ایجاد می‌کرد تا همه‌ی مردم حتی آن‌ها که در آینده آن جنایت بزرگ را در حق امام مرتکب می‌شوند، عظمت و مقام حضرت را ببینند.

امیرمؤمنان علی علیه السلام در سخنرانی خود در مسجد فرمودند:

«أَيُّهَا النَّاسُ سَلُونِي قَبْلَ أَنْ تَفْقِدُونِي فَلَأَنَا بِطُرُقِ السَّمَاءِ أَعْلَمُ مِنْنِي بِطُرُقِ الْأَرْضِ. ^۱ ای مردم، قبل از این که من را از دست بدهید از من هر سؤالی می‌خواهید پرسید که من به راه‌های آسمان داناتر هستم تا راه‌های زمین.» سعد بن ابی وقاص از امیرالمؤمنین علی علیه السلام پرسید: بگو در ریش من چند تار پوست؟! حضرت در پاسخ فرمود: این را می‌دانم که به هر تار موی ریش تو شیطانی آویزان است و تو بره‌ای در خانه داری که پسر من، حسین علیه السلام را خواهد کشت.^۲ سعد ابن ابی وقاص پدر عمر است؛ همان کسی که دشمن و فرمانده لشکر مقابل امام حسین علیه السلام در کربلا بود. امیرالمؤمنین علی علیه السلام به این شکل زمینه را برای ماجرای عاشورا فراهم می‌کند.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در مورد امام حسین علیه السلام سرمایه‌گذاری عاطفی می‌کردند^۳ مخصوصاً لب‌های حضرت را می‌بوسیدند، گاهی گلوی امام حسین علیه السلام را می‌بوسیدند.^۴ یا وقتی حضرت عباس علیه السلام متولد شدند، امیرالمؤمنین علیه السلام

۱. نهج البلاغه، خطبه ۱۸۹.

۲. بحار الأنوار، جلد ۴۴، صفحه ۲۵۶.

۳. بحار الأنوار، جلد ۴۳، صفحه ۲۶۲.

۴. بحار الأنوار، جلد ۴۴، صفحه ۲۶۱.

دستان ایشان را می‌بوسیدند. دائماً این صحنه‌های دل‌خراش ایجاد می‌شد و آن بزرگواران همواره مصائب امام حسین علیه السلام و ماجرای کربلا را مطرح می‌کردند. چراکه آن زمان دستگاه‌های رسانه‌ای مثل امروز که عصر اطلاعات است، وجود نداشت. وقتی که اتفاقی می‌افتاد، حاضران در مجلس آن را برای دیگران بیان می‌کردند و گاه نقل قول‌های مختلفی از یک ماجرا، صورت می‌گرفت. حتی در زمان حاضر نیز شاهد آن هستیم که برخی از خواص، مطالب باطل و دروغی را از قول امام امت نقل کردند تا در اذهان انحراف ایجاد کنند؛ بنابراین، پیامبر اکرم، امیرالمؤمنین، حضرت زهرا و امام مجتبی علیه السلام همگی آن قدر تکرار می‌کردند تا این مسئله برای مردم مسجل شود که امام حسین علیه السلام نور دیده و عزیز پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله بوده و اینکه پیامبر صلی الله علیه و آله چقدر به امام حسین علیه السلام عشق می‌ورزید تا اینکه حضرت مظلومانه به شهادت می‌رسد

این روش، یک شیوه‌ی رسانه‌ای است که خداوند آن را از زمان حضرت آدم علیه السلام آغاز کرد. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله نیز همین کار رسانه‌ای و تبلیغی را به نیکی انجام دادند. امیرالمؤمنین، فاطمه زهرا و حضرت مجتبی علیه السلام نیز این تبلیغ را ادامه می‌دهند تا در ذهن همه ی مردم جای بگیرد.

در لحظات شهادت امام مجتبی علیه السلام، وقتی سیدالشهدا علیه السلام بالای سر ایشان گریه می‌کند، بازهم حضرت مجتبی علیه السلام در مورد عاشورا سخن می‌گوید و می‌فرماید: «لَا يَوْمَ كَيَوْمِكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام يَزْدَلِفُ إِلَيْكَ ثَلَاثُونَ أَلْفَ رَجُلٍ يَدْعُونَ أَنَّهُمْ مِنْ أُمَّةٍ جَدَّنَا مُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله وَ يَنْتَحِلُونَ دِينَ الْإِسْلَامِ فَيَجْتَمِعُونَ عَلَيَّ قَتْلِكَ وَ سَفْكَ دَمِكَ وَ انْتِهَاكَ حُرْمَتِكَ وَ سَبِي ذَرَارِيكَ وَ نِسَائِكَ وَ انْتِهَابِ ثَقَلِكَ فَعِنْدَهَا تَحِلُّ بِنَبِيِّ أُمَّيَّةِ اللَّعْنَةُ وَ تُمْطِرُ السَّمَاءُ رَمَاداً وَ

دَمًا وَ يَبْكِي عَلَيْكَ كُلُّ شَيْءٍ حَتَّى الْوُحُوشُ فِي الْفَلَوَاتِ وَالْحَيْتَانُ فِي الْبَحَارِ^۱

هیچ روزی به سختی روز (شهادت) تو ای ابا عبد الله علیه السلام نیست، سی هزار نفر تو را محاصره می کنند، در حالی که ادعا می کنند از امت جد ما محمد صلی الله علیه و آله هستند، خود را به اسلام نسبت می دهند و همه آن ها خود را برای کشتن و ریختن خون تو و بی احترامی به حریم تو و به اسارت گرفتن اهل بیت تو و غارت خیام تو آماده کرده اند، در این هنگام است که خداوند لعنتش را شامل حال بنی امیه کند و آسمان خون و خاکستر بر سر مردم بیاراند و هر چیزی حتی حیوانات بیابان ها و ماهیان دریاها بر مصیبت تو می گریند.»

امام مجتبی علیه السلام حتی در لحظه شهادت خود، رسانه ای عمل می کند و این خبر را به خوبی می رساند. جمله ای می فرماید که در تاریخ بماند، می فرماید: «برادرم تو برای من گریه نکن، هیچ روزی سخت تر از روز تو نیست.» بنابراین آن بزرگواران همگی کار تبلیغی و رسانه ای انجام دادند. حتی زمانی که در مجلس یزید ملعون، سربریده ی سیدالشهداء علیه السلام قرآن می خواند و یزید با نی روی لب های مبارک حضرت می زند؛ شخصی می گوید: نزن! من خود بارها دیدم که پیامبر این لبها را می بوسید^۲. پیامبر اکرم و اهل بیت علیهم السلام از سال ها پیش، شاهدانی درست کردند تا کسانی در ماجرای عاشورا نگویند ما نمی دانستیم. همه ی مردم عظمت و مقام حضرت سیدالشهداء علیه السلام و محبوبیت ایشان را در نزد پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می دانستند و از آن باخبر بودند. چون پیغمبر، امیرالمؤمنین، حضرت زهرا و حضرت مجتبی علیهم السلام کار تبلیغی وسیعی انجام داده بودند.

۱. بحار الانوار، جلد ۴۵، صفحه ۲۱۸.

۲. الارشاد فی معرفة حجج الله علی العباد، جلد ۲، صفحه ۱۱۴.

تشویق به عزاداری و زیارت

روایات بسیاری از خود حضرت سیدالشهداء علیه السلام نقل شده که شیعیانش را به گریه، عزاداری و زیارت خودش تشویق کرده‌اند. حضرت خودشان نیز مثل یک رسانه، دقیق عمل کرده‌اند.

امام صادق علیه السلام از قول سیدالشهداء علیه السلام نقل می‌کند که «إِنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عليهما السلام يَقُولُ: لَوْ يَعْلَمُ زَائِرِي مَا أَعَدَّ اللَّهُ لَهُ لَكَانَ فَرْحُهُ أَكْثَرَ مِنْ جَزَعِهِ، وَإِنَّ زَائِرَهُ لَيَنْقَلِبُ وَ مَا عَلَيْهِ مِنْ ذَنْبٍ. هَمَانَا حَسِينِ بْنِ عَلِيٍّ عليهما السلام پیوسته می‌فرمودند: اگر زائر من بداند که خداوند چه پاداشی برایش ذخیره کرده است، حتماً شادی‌اش بیشتر از حزنش خواهد بود [امام صادق علیه السلام در ادامه فرمودند:] و همانا زائر امام حسین علیه السلام از زیارت بازمی‌گردد و گناهی بر او نیست.»

از آنجاکه فعل مضارع نشان دهنده ی استمرار است، لذا بکاربردن فعل «يقول» به این معناست که امام حسین علیه السلام همیشه در حال گفتن این نکته بودند.

کسانی که به زیارت امام حسین علیه السلام می‌آیند، با آنکه در ظاهر گریه می‌کنند، ولی کنار هم بودن، شادی‌های معنوی زیادی در قلبشان ایجاد می‌کند. آمدن به کربلا دل انسان را باز می‌کند. اینکه افراد حزن ظاهری دارند اما در باطن سبک و خوشحال می‌شوند و فرح دارند، نتیجه ی زیارت امام حسین علیه السلام است. به خصوص کسانی که با تحمل سختی بیشتری آمده باشند، هزینه بیشتری داده باشند و بیشتر به زائران خدمت کرده باشند. هر

چه زحمت و سختی بیشتر باشد، شادی اش هم بیشتر خواهد بود.

کار تبلیغی که ابتدا از خداوند آغاز شد و سپس توسط پیامبر اکرم، امیرالمؤمنین، امام مجتبی و حضرت رضا علیهما السلام و حتی خود امام حسین علیه السلام به خوبی انجام گرفت، به قدری مؤثر بود که وقتی در کربلا سیدالشهداء علیه السلام می فرماید: «أَمَّا مَنْ مُغِيثٍ يُغِيثُنَا لَوْجِهِ اللَّهُ؟ أَمَّا مَنْ ذَابَّ يَذُبُّ عَن حَرَمِ رَسُولِ اللَّهِ؟^۱ آیا کسی نیست که به خاطر خدا ما را یاری کند؟! آیا کسی نیست که از حرم رسول خدا دفاع کند؟!» تعدادی از لشکریان عمر سعد، به یاری حضرت می آیند؛ چون همه می دانستند که به جنگ چه کسی آمده اند.

یعنی حزن و غربت «استغاثه» امام حسین علیه السلام آن چنان قدرتمند است که غیر از حُر و افرادی که قبلا در مسیر مدینه تا کربلا به امام پیوسته بودند، سی و دو نفر دیگر در شب عاشورا به سوی لشکر امام جذب می شوند و آن ها در رکاب حضرت می جنگند تا به شهادت می رسند.^۲

اهل بیت علیهم السلام در سخنان مختلف ما را به زیارت امام حسین علیه السلام سفارش فرموده و از ترک آن نهی کرده اند. امام صادق علیه السلام فرمود: «لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ حَجَّ دَهْرَهُ ثُمَّ لَمْ يَزُرِ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ علیهما السلام لَكَانَ تَارِكًا حَقًّا مِنْ حُقُوقِ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله لِأَنَّ حَقَّ الْحُسَيْنِ علیه السلام فَرِيضَةٌ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى، وَاجِبَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ.^۳

اگر یکی از شما در عمرش حج به جا آورد، اما امام حسین علیه السلام را زیارت نکند، هرآینه حقی از حقوق رسول خدا صلی الله علیه و آله را ترک کرده است چراکه حق

۱. بحار الانوار، جلد ۴۵، صفحه ۱۲.

۲. الملهوف علی قتلی الطفوف، صفحه ۱۵۴.

۳. وسایل الشیعه، جلد ۱۰، صفحه ۳۳۳.

حسین علیه السلام فریضه‌ای است الهی و بر هر مسلمانی واجب و لازم است.»
 و در جای دیگر فرمود: «فَإِنَّ زِيَارَةَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام وَاجِبَةٌ عَلَى الرَّجَالِ وَ
 النِّسَاءِ»^۱ زیارت قبر [امام] حسین علیه السلام بر هر زن و مردی واجب است.»
 بنابراین باید توجه داشت که این زیارت مستحب نیست، بلکه امری
 واجب است.

همچنین حضرت علیه السلام فرمود: «حَقُّ عَلَى الْفَقِيرِ أَنْ يَأْتِيَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ علیه السلام
 فِي السَّنَةِ مَرَّةً وَ حَقُّ عَلَى الْغَنِيِّ أَنْ يَأْتِيَهُ فِي السَّنَةِ مَرَّتَيْنِ»^۲ بر ثروتمند لازم و
 سزاوار است در هر سال دو مرتبه به زیارت قبر [امام] حسین علیه السلام بیاید و برای
 فقیر در هر سال یک مرتبه لازم است.»

امام صادق علیه السلام در پاسخ به یکی از اصحاب که خطرهای این سفر را
 بیان می‌کرد، فرمودند: «يَا مُعَاوِيَةَ لَا تَدْعُ زِيَارَةَ الْحُسَيْنِ علیه السلام لِخَوْفٍ فَإِنَّ مَنْ
 تَرَكَهُ رَأَى مِنَ الْحَسْرَةِ مَا يَتَمَنَّى أَنْ قَبْرُهُ كَانَ عِنْدَهُ أَمَا تُحِبُّ أَنْ يَرَى اللَّهُ
 شَخْصَكَ وَ سَوَادَكَ فَيَمَنْ يَدْعُو لَهُ رَسُولُ اللَّهِ وَ عَلِيٌّ وَ فَاطِمَةٌ وَ الْأَيْمَةُ علیهم السلام
 أَمَا تُحِبُّ أَنْ تَكُونَ مِمَّنْ يَنْقَلِبُ بِالْمَغْفِرَةِ لِمَا مَضَى وَ يُعْفَرَ لَكَ ذُنُوبُ سَبْعِينَ
 سَنَةً أَمَا تُحِبُّ أَنْ تَكُونَ مِمَّنْ يَخْرُجُ مِنَ الدُّنْيَا وَ لَيْسَ عَلَيْهِ ذَنْبٌ يُدْبَعُ بِهِ أَمَا
 تُحِبُّ أَنْ تَكُونَ غَدًا مِمَّنْ يُصَافِحُهُ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله»^۳

ای معاویه، به خاطر ترس زیارت [امام] حسین علیه السلام را ترک مکن؛ زیرا هر
 کس آن را ترک کند، به چنان حسرتی دچار شود که آرزو کند ای کاش قبر
 من نزد آن حضرت بود، آیا دوست نداری که خداوند متعال وجود شخص تو

۱. کامل الزیارات، باب ۴۳، حدیث ۴.
 ۲. کامل الزیارات، باب ۹۸، حدیث ۱.
 ۳. کامل الزیارات، باب ۴۰، حدیث ۳.

را در میان کسانی ببیند که رسول خدا و علی و فاطمه و امامان دیگر علیهم السلام برای آن‌ها دعا می‌کنند؟ آیا دوست نداری از کسانی باشی که با آموزش گناهان گذشته‌اش بر می‌گردد و گناهان هفتادساله، برای تو آمرزیده شود؟ آیا دوست نداری از کسانی باشی که از دنیا خارج می‌شوند و گناهی ندارند که تحت تعقیب قرار بگیرند؟ آیا دوست نداری فردای قیامت از کسانی باشی که رسول خدا صلی الله علیه و آله با آن‌ها مصافحه می‌کند؟»

این همه تأکید، نشان‌دهنده‌ی اهمیت زیارت است. چنان‌که در احادیث متعدد به زیارت امام علیه السلام سفارش شده است؛ حتی اگر با سختی و خطرهایی مانند کتک خوردن و یا کشته شدن همراه باشد.

«عَنِ ابْنِ بُكَيْرٍ عَنِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام قَالَ: قُلْتُ لَهُ إِنِّي أَنْزِلُ الْأَرْجَانَ وَ قَلْبِي يُنَازِعُنِي إِلَى قَبْرِ أَبِيكَ فَإِذَا خَرَجْتُ فَقَلْبِي وَجِلٌ مُشْفِقٌ حَتَّى أَرْجِعَ خَوْفًا مِنَ السُّلْطَانِ وَ السُّعَاةِ وَ أَصْحَابِ الْمَسَالِحِ فَقَالَ: يَا ابْنَ بُكَيْرٍ أَمَا تُحِبُّ أَنْ يَرَكَ اللَّهُ فِينَا خَائِفًا أَمَا تَعْلَمُ أَنَّهُ مَنْ خَافَ لِحَوْفِنَا أَظَلَّهُ اللَّهُ فِي ظِلِّ عَرْشِهِ وَ كَانَ مُحَدِّثُهُ الْحُسَيْنَ عليه السلام تَحْتَ الْعَرْشِ وَ آمَنَهُ اللَّهُ مِنْ أَفْزَاعِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ يَفْزَعُ النَّاسُ وَ لَا يَفْزَعُ فَإِنْ فَزِعَ وَقَرَّتْهُ [قَوَّتُهُ] الْمَلَائِكَةُ وَ سَكَّنَتْ قَلْبَهُ بِالْبِشَارَةِ؛^۱

ابن بکیر گفت: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: منزل من در [شهر] ارجان است، ولی قلب و دلم آرزوی زیارت قبر مطهر پدرتان را داشت. لذا از شهر به قصد زیارت آن جناب خارج شدم اما دلم ترسان و لرزان بود و از خوف و ترس سلطان و جاسوسان و مرزبانان تا زمان مراجعت در وحشت بودم. حضرت فرمودند: «ای پسر بکیر آیا دوست نداری که خداوند تو را در راه ما ترسان ببیند؟ آیا نمی‌دانی کسی که به خاطر ترس ما ترسان باشد حق تعالی او را در سایه عرشش پناه دهد و هم صحبتش حضرت امام حسین علیه السلام در زیر عرش

۱. کامل الزیارات، باب ۴۵، حدیث ۲.

می‌باشد و حق تعالی او را از ترس‌های روز قیامت در امان می‌دارد؟ همه مردم می‌ترسند و او نمی‌ترسد، پس اگر ترسید فرشتگان او را آرامش می‌دهند و قلبش با بشارت آرام می‌گیرد.»

شیعه حق ندارد در هیچ حالتی زیارت قبر امام حسین علیه السلام را ترک کند. با همه سختی‌ها، گردوغبار، گرمی یا سردی هوا، تهدید دشمنان و ... زیارت قبر امام حسین علیه السلام، نباید به هیچ وجه از ناحیه شیعیان تعطیل شود.

در روایت آمده کسی که توان رفتن به زیارت امام حسین علیه السلام را داشته باشد ولی به زیارت امام نیاید، دین و ایمانش ضعیف و ناقص است. «عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ علیه السلام قَالَ: مَنْ لَمْ يَأْتِ قَبْرَ الْحُسَيْنِ علیه السلام مِنْ شِيعَتِنَا كَانَ مُنْتَقِصَ الْإِيمَانِ مُنْتَقِصَ الدِّينِ وَإِنْ دَخَلَ الْجَنَّةَ كَانَ دُونَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الْجَنَّةِ.»^۱

امام باقر علیه السلام فرمودند: هر کس از شیعیان ما که به زیارت قبر [امام] حسین علیه السلام نرود ایمان و دینش ناقص بوده و اگر داخل بهشت شود در مقامی پایین‌تر از مؤمنین باشد.»

این همه تأکید به عدم تعطیلی زیارت قبر امام حسین علیه السلام، در هر شرایطی و بیان ثواب‌های عظیم برای عزاداری و زیارت حضرت علیه السلام، برای این است که در این زیارات و در این اجتماعات، شخصیت‌هایی ساخته می‌شوند که خودشان شبیه امام حسین علیه السلام می‌شوند و مانند سیدالشهداء و یارانش حاضرند جان و مال خود را برای اسلام فدا کنند. پس شایسته است مومنین حداقل سالی یک بار به زیارت قبر امام حسین علیه السلام مشرف شوند.

۱. کامل‌الزیارات، باب ۷۸، حدیث ۲.

ادامه ی نهضت امام حسین علیه السلام

بعد از شهادت امام حسین علیه السلام نیز این کار تبلیغی همچنان ادامه داشت و دختران و خواهران امام حسین علیه السلام خصوصاً حضرت زینب علیها السلام، همگی مأموریت خود را می دانستند. مهره چینی کربلا، مهره چینی فوق العاده دقیقی بود. چنان که تک تک افراد انتخاب شده و مأموریتشان مشخص بود. هر کس می دانست که در هر مرحله چه کند و چه بگوید. سخنرانی حضرت زینب علیها السلام در مجلس ابن زیاد ملعون و جمله ی: «مَا رَأَيْتُ إِلَّا جَمِيلاً؛ جز زیبایی هیچ چیزی ندیدم!» و سخنرانی غزای حضرت در مجلس یزید، همچنین سخنرانی های حضرت سجاد و دختران امام حسین علیه السلام در آن مجلس، همه دقیق، ریاضی و فوق العاده کارشناسانه بود. این که حضرت رقیه علیها السلام باید در آن خرابه به شهادت برسد و همان جا دفن شود، این مهره چینی ها فوق العاده دقیق است. اصولاً اینکه هر کدام از امام زادگان و نوادگان ائمه علیهم السلام در کدام کشور کشته شوند و در چه منطقه ای جنازه ی آن ها دفن شود، کاملاً دقیق است. امر تصادفی و اتفاقی وجود ندارد. اتفاقی نیست که امام رضا علیه السلام در مشهد، یا حضرت معصومه علیها السلام در قم دفن شده اند؛ زیرا برای مثال درباره ی محل دفن حضرت معصومه علیها السلام، قبل از آنکه ایشان به دنیا بیایند، امام صادق علیه السلام فرموده اند: «أَلَا إِنَّ لِلَّهِ حَرَمًا وَهُوَ مَكَّةُ أَلَا إِنَّ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَرَمًا وَهُوَ الْكُوفَةُ أَلَا وَ إِنَّ قُمْ الْكُوفَةَ الصَّغِيرَةَ أَلَا إِنَّ لِلْجَنَّةِ ثَمَانِيَةَ أَبْوَابٍ ثَلَاثَةٌ مِنْهَا إِلَى قُمْ تُقْبَضُ فِيهَا امْرَأَةٌ مِنْ وُلْدِي اسْمُهَا فَاطِمَةُ علیها السلام بِنْتُ مُوسَى علیه السلام وَ تَدْخُلُ بِشَفَاعَتِهَا شِيعَتِي الْجَنَّةَ بِأَجْمَعِهِمْ»^۲

۱. بحار الانوار، جلد ۴۵، صفحه ۱۱۶.

۲. بحار الانوار، جلد ۵۷، صفحه ۲۲۸.

آگاه باشید که خدا حرمی دارد و آن مکه است، آگاه باشید پیامبر خدا ﷺ حرمی دارد و آن مدینه است. آگاه باشید امیرالمؤمنین ﷺ حرمی دارد و آن کوفه است و همانا [شهر] قم، کوفه ی کوچک است. آگاه باشید که بهشت هشت در دارد، سه در آن به سوی قم است. بانویی از فرزندان من به نام فاطمه علیها السلام دختر موسی علیه السلام در آنجا رحلت می کند که همه شیعیانم با شفاعت او وارد بهشت می شوند.»

نمونه ی دیگر، امام زاده ی والا مقام، دانشمند، محدث و مورد اعتماد امام هادی علیه السلام، حضرت عبدالعظیم علیه السلام است که محل دفن ایشان در شهر «ری» می باشد. بطوری که در بیان ثواب زیارت این امام زاده که از نسل امام حسن مجتبی علیه السلام می باشد، موضوع زیارت حضرت سیدالشهداء علیه السلام مطرح می شود: «دَخَلْتُ عَلَى أَبِي الْحَسَنِ الْعَسْكَرِيِّ علیه السلام فَقَالَ أَيْنَ كُنْتَ قُلْتُ زُرْتُ الْحُسَيْنَ علیه السلام قَالَ أَمَا إِنَّكَ لَوْ زُرْتَ قَبْرَ عَبْدِ الْعَظِيمِ علیه السلام عِنْدَكُمْ لَكُنْتَ كَمَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ بَنَ عَلِيٍّ علیه السلام!»

راوی گوید به خدمت امام هادی علیه السلام رسیدم. امام علیه السلام فرمود: از کجا می آیی؟ عرض کردم: از زیارت امام حسین علیه السلام می آیم. فرمود: آگاه باش که به راستی، اگر قبر عبدالعظیم علیه السلام را که پیش خودتان است زیارت کرده بودی، همانند کسی بودی که امام حسین علیه السلام را زیارت نموده است.»

زیارت اربعین علامت مؤمن

امام حسن عسکری علیه السلام در فرمایشی، یکی از پنج علامت ایمان را زیارت اربعین می دانند.

۱. ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، جلد ۲، صفحه ۹۹.

«رُوي عَنْ أَبِي مُحَمَّدٍ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ الْعَسْكَرِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّهُ قَالَ: عَلَامَاتُ الْمُؤْمِنِ خَمْسٌ صَلَاةُ الْإِحْدَى وَالْخَمْسِينَ وَ زِيَارَةُ الْأَرْبَعِينَ وَ التَّخْتُمُ فِي الْيَمِينِ وَ تَعْفِيرُ الْجَبِينِ وَ الْجَهْرُ بِبِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. امام حسن عسکری علیه السلام فرمود: علامت‌های مؤمن (شیعه) پنج چیز است: خواندن پنجاه‌ویک رکعت نماز در شبانه‌روز، زیارت اربعین، انگشتر به دست راست کردن، پیشانی را در سجده بر خاک نهادن، بلند گفتن بسم‌الله الرحمن الرحیم در نماز.»

پاداش پیاده‌روی اربعین

عَنْ أَبِي الصَّامِتِ قَالَ: «سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام وَ هُوَ يَقُولُ: مَنْ أَتَى الْحُسَيْنَ مَا شِئاً كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ أَلْفَ حَسَنَةٍ وَ مَحَا عَنْهُ أَلْفَ سَيِّئَةٍ وَ رَفَعَ لَهُ أَلْفَ دَرَجَةٍ...!»^۱

راوی گوید: از حضرت امام صادق علیه السلام شنیدم که می‌فرمودند: کسی که پیاده به زیارت [امام] حسین علیه السلام بیاید خداوند متعال به هر قدمی که برمی‌دارد هزار حسنه برایش ثبت و هزار گناه از وی محو می‌فرماید و هزار درجه مرتبه‌اش را بالا می‌برد...»

امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «إِنَّ الرَّجُلَ لَيَخْرُجُ إِلَى قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام فَلَهُ إِذَا خَرَجَ مِنْ أَهْلِهِ بِأَوَّلِ خُطْوَةٍ مَغْفِرَةٌ ذُنُوبِهِ ثُمَّ لَمْ يَزَلْ يُقَدِّسُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَتَّى يَأْتِيَهُ فَإِذَا أَتَاهُ نَجَاةُ اللَّهِ تَعَالَى فَقَالَ عَبْدِي سَلْنِي أُعْطِكَ أُذْغِنِي أُجِبْكَ أَطْلُبْ مِنِّي أُعْطِكَ سَلْنِي حَاجَةً أَقْضِيهَا [أَقْضِيهَا] لَكَ قَالَ وَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام وَ حَقٌّ عَلَى اللَّهِ أَنْ يُعْطِيَ مَا بَدَلَ.^۳ شخصی که به [زیارت] قبر

۱. بحارالانوار، جلد ۸۲، صفحه ۷۵.

۲. کامل‌الزیارات، باب ۷۹، حدیث ۱۴.

۳. کامل‌الزیارات، باب ۴۹، حدیث ۲.

حسین علیه السلام بیرون می‌رود، با اولین گامی که از نزد خانواده‌اش جدا می‌شود، گناهانش آمرزیده می‌شود. سپس با هر قدمی که برمی‌دارد، پاک و پاکیزه می‌شود تا به قبر برسد و هنگامی که به آنجا رسید، حق تعالی با وی نجوا می‌کند؛ و می‌فرماید: بنده ی من، از من بخواه تا به تو عطا کنم. من را بخوان تا اجابت کنم. از من طلب کن تا به تو بدهم. حاجت را از من بخواه تا برایت روا سازم! راوی گفت: و امام صادق علیه السلام فرمود: و شایسته خداست که آنچه هزینه کرده را عطا فرماید!»

به این معنی که انسان از همان لحظه راه افتادن به قصد زیارت امام حسین علیه السلام، تا هنگام رسیدن به مضجع شریف ایشان، همه حجاب‌هایی که بین او و خدا بوده، برداشته می‌شود. چنان که امام صادق علیه السلام فرمود: «الْشُّجُودُ عَلَى ثُرْبَةِ الْحُسَيْنِ علیه السلام يَخْرِقُ الْحُجُبَ السَّبْعَ؛ سجده بر تربت حسین علیه السلام، حجاب‌های هفتگانه را [از قلب] برطرف می‌کند.» یعنی از آثار زیارت امام حسین علیه السلام این است که حجاب بردار است؛ تاریکی‌ها، حجاب‌ها و موانع مغفرت انسان را برطرف می‌سازد و انسان به جایی می‌رسد که بین او و خداوند حائل و فاصله‌ای نیست و خداوند با او سخن گفته و او را مورد خطاب قرار می‌دهد: «بنده من از من بخواه تا به تو اعطا کنم. من را بخوان تا اجابت کنم. از من طلب کن تا به تو عطا کنم. حاجت را از من بخواه تا برآورده سازم.» این چهار جمله ی ایجابی، برای اجابت و پذیرش است و خیلی عظمت دارد.

سپس امام صادق علیه السلام ادامه دادند: «وَحَقُّ عَلَيَّ اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَ مَا بَدَّلَ ۲. خدا بر خود واجب می‌داند آنچه را که بذل کرده، به او بدهد.» و این روایت چه آثار

۱. بحارالانوار، جلد ۸۲، صفحه ۱۵۳.

۲. کامل‌الزیارات، باب ۴۹، حدیث ۲.

گسترده و فراوانی دارد، از جمله آثار این زیارت، برطرف شدن موانع است. البته لازم به ذکر است که زیارت‌ها و عزاداری‌ها، فلسفه و علتی دارند. شاید آن زمان که اهل بیت علیهم‌السلام در مورد زیارت، این سخنان را بیان می‌فرمودند آن نتیجه و آثاری را که دوست داشتند، نمی‌دیدند. اهل بیت علیهم‌السلام بیش از هزار سال منتظر ماندند، زمینه‌سازی کردند تا که امروز این نتایج حاصل شود. روز اربعین، روز بسیار مهمی است؛ زیرا با اربعین، اتفاق بزرگی در حال شکل‌گیری است که همه‌ی ائمه علیهم‌السلام بی‌صبرانه منتظر آن بوده‌اند.

اربعین درس‌های زیادی دارد. اربعین مثل دریاست. در دعای جوشن کبیر می‌خوانیم: «يَا مَنْ فِي الْبَحَارِ عَجَائِبُهُ» ای خدایی که عجایب خلقتش را در دریاها قرار داده است.» همه می‌دانیم که بی‌نهایت موجودات عجیب و شکل‌ها و قوانین و سبک‌های حیاتی متنوع بر روی زمین وجود دارد که دانشمندان هزاران سال روی آن‌ها کار کرده‌اند و اطبای جهان، بیش از هشت هزار سال است که روی بدن انسان که یکی از عجایب روی زمین است تحقیق کرده‌اند و ادعا ندارند که حتی نسبت به یک عضو بدن انسان آگاهی و شناخت کامل دارند، با این حال، عجایب دریاها آن قدر فراوان است که امام معصوم علیه‌السلام - که اطلاعات تخصصی خلقت در دست اوست - می‌فرماید: «يَا مَنْ فِي الْبَحَارِ عَجَائِبُهُ» یعنی خداوند عجایب خلقتش را در دریاها قرار داده است. عجیب‌تر از آنچه در خشکی می‌بینید، در دریاهاست. هزاران دانشمند اگر بر روی عجایب دریاها تحقیق کنند باز نمی‌توانند تمام آن‌ها را کشف نمایند. اربعین هم اقیانوسی از عجایب است؛ عجایب عشق به انسان کامل است. اربعین تجمع عشاق است.

۱. دعای جوشن کبیر، فراز ۵۹.

۴۰

انسان باید درباره اربعین تفکر کند. آنچه ائمه علیهم السلام از ما خواسته‌اند، این است که زیاد فکر کنیم. امام جواد علیه السلام می‌فرماید: «الْقَصْدُ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى بِالْقُلُوبِ ، أْبْلَغُ مِنْ إِتْعَابِ الْجَوَارِحِ بِالْأَعْمَالِ .^۱ اگر انسان با قلب و فکر خود به سمت خدا حرکت کند، زودتر می‌رسد تا این که بدنش را [در عبادت] به زحمت بیندازد.» همچنین در روایت آمده: «تَفَكَّرُ سَاعَةً خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ سَنَةٍ.»^۲ ساعتی تفکر کردن بهتر از یک سال عبادت است.» اگر کسی یک‌بار به اربعین بیاید ولی در مورد اربعین و اهداف و آثار آن بیندیشد یا در مورد رمز و رازها و شگفتی‌های اربعین و عنایت‌ها و نوازش‌های خداوند، اهل بیت و حضرت عباس علیه السلام نسبت به زائرین فکر کند، زودتر به مقصد می‌رسد و رشد می‌کند. ماباید پیرامون هرکاری، به خصوص عبادت، نماز، روزه، و همچنین زیارت زیاد فکر کنیم. اربعین مثل دریایی است که انسان اگر صدبار هم بیاید باز حرف‌های جدید و آموزه‌های جدید دارد. اربعین همیشه تازگی دارد و تکرار شدنی نیست. کسی که از روی عادت به زیارت می‌رود و تفکر نمی‌کند، بعد از مدتی بریده می‌شود. ولی کسی که با تفکر و تعمق به زیارت می‌آید و قلبش را به کار می‌اندازد، هر سال گوهرهایی به دست می‌آورد که سال قبل نصیبش نشده بود؛ یعنی هر سال برای او رشدی در پی دارد که سال پیش آن رشد را نداشته است. به همین دلیل تفکر خیلی مهم است. عبادت، زیارت و حج رفتن بدون تفکر و تفقه انسان را قسی القلب می‌کند و چنین فردی تبدیل به یک عابد نادان خواهد شد که موجب آزار امام می‌شود. امام زمان علیه السلام فرمودند: «لَقَدْ آذَانَا جُهْلًا الشَّيْعَةَ وَ حُمَقَاتُهُمْ وَ مَنْ دِينُهُ جِنَاحُ الْبَعُوضَةِ أَرْجَحُ

۱. بحار الانوار، جلد ۶۷، صفحه ۶۰.

۲. بحار الانوار، جلد ۶۸، صفحه ۳۲۷.

مِنْهُ^۱ شیعیان احمق و جاهل و کسانی که بال مگس از ایمان آن‌ها سنگین تر است، ما را اذیت می کنند.»

چنین افرادی در طول تاریخ کم نبوده‌اند. همین شیعه‌ها و محبین ظاهری امام حسین علیه السلام را دعوت کردند و همان‌ها او را کشتند. امام حسین و امام زمان علیهما السلام به شیعه احمق و جاهل احتیاج ندارند، بلکه این طرفداران کر و کور بیشتر آنان را آزار می دهند. بنابراین شیعیان باید اهل تفکر و تعمق، اهل تفقه و دین‌شناسی باشند. کسی که با تفکر به اربعین می آید، اربعین هرسالش از سال گذشته بهتر می شود و هرسال عمیق تر و مقرب تر و به امام حسین علیه السلام شبیه تر می شود و ساختار شخصیتش به امام حسین علیه السلام نزدیک تر می گردد. ولی کسی که تفکر ندارد، عبادتش هم از روی اجبار و تحمیل است. بعد از پنجاه سال عبادت، وقتی در مسافرت، نماز چهار رکعتی اش، دو رکعت می شود، خوشحال است. باینکه از سهم عبادت و معاشقه اش با خدا کم شده، خوشحال می شود. چون اهل تفکر نیست.

پیاده روی اربعین هم حزب شدن با خدا و اهل بیت علیهم السلام است.

همچنین در روایت دیگر آمده است: «عَلِيٌّ بِنِ مَيْمُونِ الصَّائِغِ عَنِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام قَالَ: يَا عَلِيُّ زُرِ الْحُسَيْنَ علیه السلام وَلَا تَدْعُهُ قَالَ قُلْتُ مَا لِمَنْ أَتَاهُ مِنَ الثَّوَابِ؟ قَالَ: مَنْ أَتَاهُ مَاشِيًا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَسَنَةً وَ مَحَى عَنْهُ سَيِّئَةً وَ رَفَعَ لَهُ دَرَجَةً فَإِذَا أَتَاهُ وَكَلَّ اللَّهُ بِهِ مَلَكَئِن يَكْتُوبَانِ مَا خَرَجَ مِنْ فِيهِ مِنْ خَيْرٍ وَ لَا يَكْتُوبَانِ مَا يَخْرُجُ مِنْ فِيهِ مِنْ شَرٍّ وَ لَا غَيْرَ ذَلِكَ فَإِذَا انْصَرَفَ وَ دَعَاؤُهُ وَ قَالُوا يَا وَلِيَّ اللَّهِ مَعْفُورًا لَكَ أَنْتَ مِنْ حِزْبِ اللَّهِ وَ حِزْبِ رَسُولِهِ وَ حِزْبِ

۱. احتجاج، جلد ۲، صفحه ۴۷۴.

اهل بیت رسولہ ﷺ وَ اللّٰهَ لَا تَرَى النَّارَ بِعَيْنِكَ اَبَدًا وَلَا تَرَكَ وَلَا تَطْعَمَكَ اَبَدًا.^۱
 امام صادق ﷺ [به یکی از اصحاب خود] فرمودند: ای علی! [امام] حسین
 ﷺ را زیارت کن و آن را ترک مکن. راوی گوید: عرض کردم: ثواب کسی که
 آن حضرت را زیارت کند چیست؟ فرمودند: کسی که پیاده نزد او آید خداوند
 به هر قدمی حسنه‌ای برایش نوشته و گناهی از او محو می‌کند و یک درجه
 مرتبه‌اش را بالا می‌برد و وقتی به زیارت رفت حق تعالی دو فرشته را موکل
 او می‌فرماید که آنچه خیر از دهانش خارج می‌شود را نوشته و آنچه شر و یا
 غیر آن از دهانش بیرون آید را ننویسد و وقتی برگشت با او وداع کرده و به وی
 می‌گویند: ای دوست خدا، تو آمرزیده شده‌ای! تو از حزب خدا و حزب رسول
 او و حزب اهل بیت رسولش ﷺ می‌باشی و سوگند به خدا هرگز به چشمت
 آتش را نخواهی دید! و آتش نیز تو را ابداً نخواهد دید و تو را هرگز طعمه
 خود نخواهد نمود.»

پیاده روی اربعین شرکت در حماسه مصلح کل و منجی عالم ﷺ است.

در روایتی دیگر می‌خوانیم: «قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ ﷺ: يَا حُسَيْنُ مَنْ خَرَجَ
 مِنْ مَنْزِلِهِ يُرِيدُ زِيَارَةَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ ﷺ إِنْ كَانَ مَا شِئَا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ
 بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَسَنَةً وَ مَحَى عَنْهُ سَيِّئَةً حَتَّى إِذَا صَارَ فِي الْحَائِرِ كَتَبَهُ اللَّهُ مِنَ
 الْمُصْلِحِينَ الْمُنتَجِبِينَ [الْمُفْلِحِينَ الْمُنْجِحِينَ] حَتَّى إِذَا قَضَى مَنَاسِكَه كَتَبَهُ اللَّهُ
 مِنَ الْفَائِزِينَ حَتَّى إِذَا أَرَادَ الْإِنْصِرَافَ أَتَاهُ مَلَكٌ فَقَالَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يُفْرِوُكَ
 السَّلَامَ وَ يَقُولُ لَكَ اسْتَأْنَفَ الْعَمَلَ فَقَدْ غُفِرَ لَكَ مَا مَضَى.»^۲

۱. کامل الزیارات، باب ۴۹، حدیث ۶.

۲. کامل الزیارات، باب ۴۹، حدیث ۱.

امام صادق علیه السلام فرمودند: ای حسین! کسی که از منزلش بیرون آید و قصدش زیارت قبر [حضرت] حسین بن علی علیهما السلام باشد اگر پیاده رود خداوند منان به هر قدمی که برمی‌دارد یک حسنه برایش نوشته و یک گناه از او محو می‌فرماید، وقتی به نزدیک قبر رسید حق تبارک و تعالی او را از مصلحین برگزیده ثبت می‌کند و هنگامی که اعمالش را انجام داد، خدا او را از رستگاران می‌نویسد تا زمانی که اراده مراجعت نماید، در این وقت فرشته‌ای نزد او آمده و می‌گوید: رسول خدا صلی الله علیه و آله سلام می‌کند و به تو می‌فرماید: از ابتدا عمل را شروع کن، تمام گناهان گذشته‌ات آمرزیده شد.»

کسی که به زیارت امام حسین علیه السلام می‌رود و برمی‌گردد، به او خطاب می‌شود که خداوند او را جزء مصلحین برگزیده می‌نویسد: «كَتَبَهُ اللَّهُ مِنَ الْمُصْلِحِينَ الْمُنْتَجَبِينَ.»

«مصلح» لقب بسیار بزرگی است؛ یعنی شرکت جمعی و گروهی زیارت امام حسین علیه السلام به خصوص در اربعین، جریانی است که وقتی شخصی وارد آن شد، درواقع وارد یک جریان اصلاحی می‌شود و این زیارت‌ها، یک حزب تشکیل می‌دهد از افرادی که همه آنها عضو حزب خدا و حزب رسول خدا صلی الله علیه و آله و حزب اهل بیت علیهم السلام هستند. حزبی که اعضایش همگی «مصلح برگزیده» و مأموریت این حزب هم اصلاحی است. بدین معنی که افراد این حزب کسانی هستند که شرایط را برای حرکت اصلاحی عظیم جامعه به رهبری مصلح کل و امام زمان علیه السلام فراهم می‌کنند.

اربعین مظهر اصلاح‌گری سیدالشهدا علیهم السلام در امت اسلام و جامعه جهانی است. امام حسین علیه السلام در وصیت‌نامه خویش به محمد خنویه می‌فرماید: «أَنْتِي لَمْ أَخْرُجْ أَشْرًا وَلَا بَطْرًا وَلَا مُفْسِدًا وَلَا ظَالِمًا وَإِنَّمَا خَرَجْتُ لِطَلَبِ الْإِصْلَاحِ

فِي أُمَّةٍ جَدِّي أُرِيدُ أَنْ أَمُرَ بِالْمَعْرُوفِ وَأَنْهَى عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَسِيرَ بِسِيرَةِ جَدِّي
 وَ أَبِي عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام.^۱ من از روی خودخواهی و خوش گذرانی و یا برای
 فساد و ستمگری قیام نکردم، من فقط برای اصلاح در امت جدم قیام کردم.
 می‌خواهم امر به معروف و نهی از منکر کنم و به سیره و روش جدم و پدرم علی
 بن ابیطالب عليه السلام عمل کنم.»

زائر در این راه سرباز و همکار امام زمان علیه السلام است و حزبی را تشکیل
 می‌دهد که مأموریتش مأموریت اصلاح امور در راستای ظهور امام زمان علیه السلام
 است. به همین دلیل در زیارت نامه‌های امام حسین علیه السلام به خصوص زیارت
 اربعین، جملات بسیار خاصی وجود دارد.

اربعین ماکت کوچکی است از حکومت موعود آخر زمان که موعود
 همه ادیان است. حداقل مساحت این حکومت (حاکمیت) هشتاد کیلومتر
 یعنی مسیر نجف تا کربلا و حداکثر آن حدود پانصد کیلومتر یعنی مسیر
 پیاده‌روی از سایر نقاط عراق و ایران به سمت کربلاست. در این گستره
 خصوصیات ویژه و زیبایی از دولت موعود و آخرالزمان می‌بینیم که برخی از
 این خصوصیات عبارت‌اند از:

الف - همه‌ی ده‌ها میلیون عاشقی که در این راهپیمایی شرکت
 می‌کنند هیچ اختلافی ندارند. همه‌ی اختلافات نژادی، ملیتی و مذهبی
 در این راهپیمایی کنار گذاشته می‌شود و شرکت‌کنندگان صرفاً بر اساس
 اشتراکات انسانی و معنوی و روحی به سوی یک مقصد یعنی امام و رهبر
 همه‌ی خوبی‌ها و زیبایی‌ها حرکت می‌کنند.

ب- این مسیر نورانی، کامل‌ترین و بی‌نظیرترین و بزرگ‌ترین جلوه از مهربانی و عشق انسان‌ها به یکدیگر است. همه‌ی شرکت‌کنندگان در اوج محبت و تواضع و فداکاری نسبت به همدیگر هستند. آن‌ها در خدمت و محبت به یکدیگر از هم سبقت می‌گیرند. مسیر اربعین مهربان‌ترین، شادترین و آرام‌بخش‌ترین مسیر در جهان است.

ج- در این مسیر چند کیلومتری همه‌ی خدمات رایگان است. در طول مسیر هر کس می‌تواند ده‌ها نوع غذا، میوه و نوشیدنی را به میل خود و به‌اندازه‌ای که دوست دارد، بدون پرداخت مبلغی دریافت کند. هرکجا که دوست داشت استراحت کند، تمام خدمات درمانی و رفاهی رایگان است. وسیله نقلیه عمومی، خدمات فرهنگی و بازدید از نمایشگاه‌های زیبای بین راه برای عموم فراهم است.

د- فرصت بی‌نظیر آشنایی با اقوام مختلف مردم سراسر جهان در اربعین به‌راحتی فراهم است. فرصت دیدار و آشنایی با مردم ده‌ها کشور جهان و پیروان همه‌ی ادیان فرصتی بی‌نظیر، لذت‌بخش و تماشایی است. ه- آزادی بیان برای طرح مسائل دینی، سیاسی و اجتماعی از بی‌نظیرترین و لذت‌بخش‌ترین فرصت‌هایی است که در این اجتماع بزرگ فراهم می‌شود.

اربعین محصول تلاش‌های اهل بیت علیهم‌السلام

تبلیغات عظیم انبیاء الهی از آدم تا خاتم و از خاتم الانبیا و اهل بیت علیهم‌السلام تاکنون، نتیجه داده و نتیجه آن، راهپیمایی امروز اربعین است که نزدیک به سی میلیون نفر در آن شرکت می‌کنند. نتیجه‌ی آن تبلیغات، این است که امروز بیش از نود کشور دنیا، عاشقان امام حسین علیه‌السلام در یک راه و حول محور یک امام،

جمع می‌شوند. نه تنها شیعیان بلکه اهل سنت، مسیحیان، یهودیان، هندوها و حتی کسانی که دین ندارند، به خاطر محبت امام حسین علیه السلام در این مراسم جمع می‌شوند.

برای این که امروز، این راهپیمایی اربعین تشکیل شود، تاریخ بسیار مقدمه‌چینی کرده است. اهل بیت و انبیاء گذشته علیهم السلام چه بسیار کار کرده‌اند! چه خون‌ها ریخته شده، چه بسیار زحمات علمی که علماء و مراجع در این مسیر کشیده‌اند تا نتیجه و خروجی‌اش این راهپیمایی عظیم و بی‌نظیر و بین‌المللی شود؛ بنابراین اربعین خیلی عظمت دارد. حادثه مهمی با اربعین در حال شکل‌گیری است.

تفسیر انفسی اربعین

اربعین مانند دریا، عجایب فراوان و غیرقابل‌احصایی دارد، یکی از شگفتی‌های پر رمز و راز آن، جمعیت چند ده‌میلیونی با ترکیب ملیت‌ها و مذاهب مختلف می‌باشد که همه حول محور یک امام و یک انسان کامل یعنی «خلیفه‌الله» جمع شده و همگی به انسان کامل عشق می‌ورزند و باحالتی آمیخته با تحسین و تقدیس به زیارت قبر او می‌روند. آنچه بر این شگفتی می‌افزاید، میل و اصرار اکثر قریب به اتفاق این افراد است که عاشقانه مسیر ده‌ها و صدها کیلومتری راهپیمایی را با پای پیاده طی می‌کنند. جمع شدن این تعداد جمعیت، با این ترکیب شگفت‌انگیز، آن‌هم حول محور یک شخصیت مقدس و رهبر الهی، با عقل‌های ظاهری و اسیر طبیعت‌گرایی قابل تفسیر نیست. بزرگ‌ترین تحلیل‌گران سیاسی روز نیز از فهم این حرکت و عمق آن عاجز هستند. تنها عقلی می‌تواند این

حرکت را به شکل صحیح درک و تبیین کند که به سلاح نورانی وحی و آموزه‌های معصومین علیهم‌السلام مجهز شده باشد، زیرا فقط کلام خداوند که خالق انسان‌هاست و نیز کلام معصومین علیهم‌السلام که نمایندگان حقیقی خداوند در تفسیر و تبیین کلام او هستند؛ قابل اعتماد و مقبول است. هیچ‌کس جز خداوند و نمایندگان معصوم او، از ذات انسان، ساختار وجودی و هدف از خلقت او، آگاه نیست.

در این مجال چند نکته‌ی کلیدی و مهم را درباره‌ی حقیقت و ساختار انسان از کلام الهی و فرمایشات نورانی معصومین علیهم‌السلام اجمالاً بیان می‌کنیم. بی‌شک، فهم درست از ساختار انسان در فهم عمیق حرکت مقدس اربعین و جهت‌دهی صحیح آن به‌سوی سعادت جامعه انسانی نقش اساسی خواهد داشت:

۱. همه‌ی انسان‌ها از روح واحد آفریده شده‌اند که در قرآن کریم از آن به «روح خدا» تعبیر شده است: ﴿نَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي﴾^۱ از روح خود در [کالبد] انسان دمیدم. ﴿

۲. این روح، همان نور اولین مخلوق خداوند است که در قرآن کریم از آن به «مثل اعلی» یعنی عالی‌ترین نمونه از اسماء و صفات خداوند یاد شده است. ﴿لَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَى﴾^۲ و برای اوست عالی‌ترین نمونه [از اسماء و صفات] ﴿

۳. این نور همان حقیقت انسان کامل است که اولین مخلوق الهی شبیه‌ترین و نزدیک‌ترین مخلوق به او، یعنی نور محمد و آل محمد علیهم‌السلام است. پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم از این حقیقت و این آفرینش چنین گزارش می‌دهند: «أَوَّلُ

۱. سوره حجر، آیه ۲۹.

۲. سوره روم، آیه ۲۷.

مَا خَلَقَ اللَّهُ نُورِي. 'نخستین آفریده خداوند نور من بود.' هم چنین امام رضا علیه السلام در این باره می فرماید: «أَوَّلُ مَا خَلَقَ اللَّهُ أَرْوَاحَنَا. 'اول موجودی که پروردگار عالمیان آفرید ارواح ما بود.'»

۴- همه‌ی انسان‌ها در ذات خویش حامل روح الهی و نور محمد و آل محمد علیهم السلام هستند و به همین دلیل روزبه‌روز این نور در وجود انسان‌های سراسر جهان بیشتر درخشیده و سرعت شگفت‌انگیزی در گرایش مردم به اسلام و تشیع به چشم می‌خورد. آری، همه انسان‌ها در اصل و ریشه خود، عضو خاندان محمد و آل محمد علیهم السلام هستند. همه‌ی انسان‌ها دارای یک خانواده‌ی آسمانی و الهی بوده و همگی در این ریشه شریک و هم‌خانواده می‌باشند. اینان، پدران آسمانی، اصل و ریشه‌ی حقیقی همه انسان‌ها می‌باشند.

۴. وجود این ریشه‌ی الهی در تمام انسان‌ها که در بحث‌های تخصصی انسان‌شناسی، قوه‌ی «فوق عقلانی» یا «فوق تجرد» نامیده می‌شود، موجب می‌شود تا انسان‌ها در ذات خود عاشق حقیقت مطلق و کمال بی‌نهایت شوند. همه‌ی انسان‌ها بدون استثناء، عاشق خوبی مطلق، زیبایی مطلق، علم مطلق، قدرت مطلق، خوشبختی مطلق، لذت مطلق و حیات مطلق و جاودانه هستند. بدون تردید و بر اساس دلایل عقلی، کل و جزء این کمالات در یک وجود بی‌نهایت و مطلق یعنی «الله» تبارک و تعالی جمع شده است. بنابراین صرف‌نظر از هر دین و آیینی «الله» تبارک و تعالی معشوق و اله حقیقی همه‌ی انسان‌هاست.

۱. عوالي اللتالي، جلد ۴، صفحه ۹۹.

۲. عيون أخبار الرضا علیه السلام، جلد ۱، صفحه ۲۶۲.

۵. با توجه به این مقدمات به خوبی درمی‌یابیم که شعار «لا اله الا الله» به معنی «هیچ معشوقی جز الله وجود ندارد»؛ نه تنها یک شعار اسلامی و سنگ بنای دین اسلام و همه‌ی آموزه‌های آن است؛ بلکه یک «حقیقت انسانی» و جاودانه در نظام خلقت است. انسان‌ها چه بدانند و چه ندانند، در ذات خویش، حامل این نور الهی و عاشق کمال مطلق و بی‌نهایت، یعنی «الله» می‌باشند. شعار «لا اله الا الله» نه یک امر اعتباری و دینی، بلکه یک امر حقیقی و یک قانون ثابت جهان هستی است.

۶. خداوند حکیم بی‌نیاز و مهربان، به لطف خویش این روح را در انسان‌ها دمیده است تا بتوانند با یک عشق حقیقی و اصیل، نسبت به یک معشوق حقیقی و جاودان به زندگی دنیایی خویش، معنی و زیبایی پایان‌ناپذیر بدهند و از دست معشوق‌های پست و فناپذیر دنیایی رها شوند. بدیهی است انسان در دنیا، عاشق هرکسی و یا هر چیزی که می‌شود به خاطر بهره‌ای از زیبایی و کمال است که به‌طور محدود، در آن کس یا چیز می‌بیند، درحالی که منشأ و اصل همه‌ی زیبایی‌ها و کمالات، خداوند بزرگ و مهربان است، پس انسان‌ها در ذات خویش و در اصل، عاشق خدای تبارک و تعالی هستند. به همین دلیل، انسان پس از مدتی که به معشوق‌های محدود و کوچک زمینی می‌رسد، رفته‌رفته دل‌زده شده و به دنبال معشوقی دیگر و والاتر می‌گردد.

۷. بزرگ‌ترین فاجعه انسانی، زمانی رخ می‌دهد که انسان این حقیقت را نفهمیده و عمر با ارزش و بی‌نهایت خود را در طلب و امتحان معشوق‌های محدود و زودگذر تباه کند.

۸. بدیهی است که خداوند، هستی مطلق و بی‌نهایت است و مانند هر

امر مطلقى از قبيل صوت، انرژی، نور، رنگ و... اگر جلوه و ظهورى محدود نداشته باشد قابل شناخت و قابل ارتباط نیست. به عنوان مثال، انرژی بدون اینکه به صورت‌های مکانیکی یا الکتریکی ظهور و جلوه داشته باشد، قابل شناخت و ارتباط نیست، به همین دلیل خداوند با آفریدن انسان کامل که عالی‌ترین و بالاترین نمونه از صفات زیبای الهی است، از یک طرف شناخت خود را برای بشر ممکن و از طرف دیگر عشق ورزی و راه رسیدن به خود را آسان نموده است.

۹. عشق هر انسانی به انسان‌های کامل به دلیل بیشترین شباهت آن‌ها به خداوند در تخلق به صفات انسانی و اخلاق الهی می‌باشد، به همین دلیل است که آن‌ها «مظهر کامل» و «آئینه تمام‌نمای» خداوند زیبا و مهربان هستند. در طول تاریخ محبوب‌ترین انسان‌ها، انبیاء و رهبران الهی بوده‌اند، زیرا آن‌ها بیشتر از هر کس دیگری صفات معشوق انسان‌ها یعنی «الله» تبارک و تعالی را ظهور و بروز می‌دادند. در نقطه مقابل، منفورترین انسان‌ها، یعنی طاغوت‌ها و دشمنان انبیاء و کافران به خداوند و دین قرار دارند.

۱۰. حال با توجه به این اصول و نکات نه گانه، به راحتی می‌توانیم حرکت مقدس و حماسه‌ی جهانی و بی‌نظیر اربعین را تبیین و تفسیر کنیم. در اربعین حسینی، ده‌ها میلیون انسان از حدود ۹۰ کشور، تمامی اختلافات دینی و مذهبی و نژادی خود را کنار گذاشته و در اوج اتحاد و یکپارگی، حول محور انسان کامل و آئینه تمام‌نمای خداوند جمع می‌شوند و با تحسین و تقدیس وی، به معشوق اصلی خویش یعنی «الله» تبارک و تعالی تقرب می‌جویند.

این تقرب به این معناست که آن‌ها، با عشق به کامل‌ترین ظهور

خداوند و دارنده بیشترین صفات الهی و الگو قرار دادن او، روح «بی‌نهایت طلب» خود را تربیت کرده و رفته‌رفته در مسیر شبیه شدن به معشوق حقیقی خویش و تخلق به اخلاق و صفات زیبای الهی پیش می‌روند. زیرا هیچ تقریبی بین انسان و خداوند و نیز انسان با انسان کامل ایجاد نمی‌شود، مگر با سنخیت و شباهت روحی به صفات خداوند و نیز شباهت به انسان کامل.

هدف مشترک برای روحی مشترک

هر تجمعی یک هدف مشترک و یک روح واحد داشته و وقتی گروهی از انسان‌ها اجتماعی را تشکیل می‌دهند، این اجتماع یک روح جمعی و یک هدف مشترک دارد. در اجتماع ده‌ها میلیونی اربعین که یکی از بزرگ‌ترین تجمع‌های تاریخ بشر، در دوران معاصر است، همه‌ی شرکت‌کنندگان و نیز همه‌ی کسانی که موفق به شرکت در اربعین نشده ولی دل‌داده این اجتماع هستند، یک روح واحد دارند که همان روح مشترک انسانیت و همان روح خداست و در همه انسان‌ها ذخیره شده است. قرآن کریم، به‌عنوان آخرین کتاب آسمانی از زبان خداوند، درباره روح مشترک همه انسان‌ها چنین می‌فرماید: ﴿ذَفَحْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي﴾^۱ من از روح خودم در او دمیده‌ام.

وجود این روح مشترک و الهی در همه انسان‌ها موجب شده است که آن‌ها، عاشق سرآغاز و معدن همه خوبی‌ها و زیبایی‌ها در روی زمین گشته و از هر ظلم و بدی و زشتی، تنفر داشته باشند. انسان‌ها اگر عاشق هرکسی یا هر چیزی می‌شوند به این دلیل است که آن‌کس یا آن‌چیز، درجه‌ای

هرچند ناچیز، از خوبی‌ها یا زیبایی‌هایی را دارد که اصل و تمامی آن خوبی‌ها و کمالات در ذات هستی و کمال مطلق، یعنی خداوند بزرگ و مهربان هست. پس انسان‌ها در حقیقت، تنها یک معشوق حقیقی و شایسته دارند و سایر معشوق‌ها، همگی خوبی‌ها، کمالات و زیبایی‌های خود را از خالق خود داشته و هیچ‌گاه مالک حقیقی وجود و کمالات خود نیستند.

«لا اله الا الله» اساسی‌ترین، زیباترین و حقیقی‌ترین حقیقت عالم خلقت انسان و جهان است. هیچ عشقی برای انسان بزرگ‌تر، مهم‌تر، جدی‌تر و ماندگارتر از عشق به «زیبایی، خوبی و مهربانی مطلق و بی‌نهایت» یعنی خداوند وجود ندارد. همه‌ی معشوق‌ها جذابیت خود را در برابر معشوق مطلق و معشوق اصلی انسان از دست داده؛ و روزی انسان آن را رها می‌کند. تنها عشقی که برای همیشه و به‌طور جاودان، برای انسان باقی می‌ماند و هرگز انسان را تنها و رها نمی‌گذارد، عشق به «الله»، یعنی معشوق جاودان است. آری! روح حاکم بر یکی از بزرگ‌ترین تجمع‌های مذهبی مردم جهان که از همه‌ی ادیان و مذاهب تشکیل می‌شود؛ و اختصاص به دین و مذهب خاصی ندارد. این همان روح توحید و یگانه‌پرستی و «روح خدایی» همه‌ی انسان‌ها است.

امام حسین علیه السلام کیست؟

چرا این اجتماع انسانی و جهانی که از ده‌ها کشور جهان و از همه‌ی مذاهب و ملیت‌ها تشکیل می‌شود در مسیر آرامگاه، محل شهادت و به‌گردد مرقد او تشکیل می‌شود؟ حسین علیه السلام انسان کاملی است که مظهر همه‌ی خوبی‌ها و صفات زیبای خداوند است. او مظهر کامل همان روحی

است که خداوند مهربان در انسان‌ها دمیده، روحی که حقیقت همه‌ی انسان‌ها و همه‌ی حقیقت انسانیت است.

امام حسین علیه السلام تجلی کامل تمام خوبی‌ها، مهربانی‌ها و زیبایی‌هاست. این انسان کامل، مظهر تام خدایی است که معشوق اصلی و حقیقی انسان‌هاست. این شهید بزرگ تاریخ، انسان کاملی است که بزرگ‌ترین و کامل‌ترین عشق انسان به خداوند را به نمایش گذاشت تا انسانیت و انسان‌های تاریخ در عشق به معشوق اصلی خویش، بدون الگو نبوده و حیران نشوند.

او در روز شهادت خویش، دارایی، خانواده و کل هستی خویش را درنبرد با دشمنان انسانیت فدا کرد تا «انسان» و عشق انسانی، یعنی عشق به خداوند، باقی بماند. حسین علیه السلام همه‌چیز خود را فدای معشوق مشترک و اصلی انسان‌ها کرد تا راه و رسم عشق و عاشقی نسبت به خداوند و عشق به انسان‌ها جاودان و ماندگار بماند.

او امام و رهبر دین و ملیت خاصی نیست، بلکه الگو و راهبر همه‌ی انسان‌هایی است که در این عالم از محبوب و معشوق اصلی خویش دور افتاده‌اند. امام حسین علیه السلام در زندگی و شهادت خویش، بزرگ‌ترین درس انسانیت، یعنی عشق به انسان‌ها و خالق انسان‌ها را به همگان آموخت. او بزرگ‌ترین معلم خوبی‌ها و مهربانی‌هاست، به همین دلیل است که هر ساله ده‌ها میلیون انسان، اختلافات نژادی و مذهبی خویش را کنار گذاشته و عاشقانه به گرد معلم و راهبر خویش جمع می‌شوند.

آثار اربعین

آثار زیارت مقبول اهل بیت علیهم السلام و توسل به انوار طیبه‌ی آن‌ها قابل احصاء

نبوده و حماسه‌ی عظیم اربعین با آثار شگفت و خیرات و برکات فراوان آن نباید مورد غفلت خواص و عوام قرار گیرد. در بخش پیش رو آثار اربعین را در سه محور تبیین کرده و مورد توجه قرار می‌دهیم:

الف- آثار اربعین در ایران اسلامی

حماسه‌ی اربعین در کشور ایران اسلامی دارای آثار معنوی، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی زیادی است. این آثار به قدری مهم است که به فرموده‌ی مقام معظم رهبری:

«این واقعاً یک پدیده است، یک پدیده الهی است، یک پدیده معنوی است. حقیقتاً قابل توصیف نیست؛ ... این حرکت عظیم، با وجود تهدیدهای تروریستی‌ای که همیشه وجود داشته و امروز هم وجود دارد، یک پدیده فوق‌العاده عظیمی است؛ خیلی مهم است. این نشان‌دهنده اوج گرفتن همین تفکر مبارزه در راه خدا و در راه اسلام و آمادگی عمومی و همگانی در این راه است»^۱

ایشان همچنین در سخنی دیگر با اشاره به تهدیدات و خطرات در این راهپیمایی می‌فرماید:

«این حرکت آن‌وقتی که لازم باشد با خطر همراه بشود، بازهم این شور و شوق در ملت ما، در مردم ما، در جوان‌های ما وجود دارد؛ این را باید نگه داشت، این آن چیزی است که ضامن بقای این کشور است.»^۲

۱. گزیده‌ای از بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار جمعی از مسئولان و فعالان فرهنگی استان‌های آذربایجان شرقی و قم در تاریخ ۹۶/۸/۲۲.

۲. گزیده‌ای از بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار جمعی از مردم اصفهان ۹۶/۸/۲۶.

با همین نگاه و دیدگاه، در حوزه‌ی داخلی، حداقل سه هدف عمده را می‌توان از حرکت و حماسه‌ی جهانی اربعین انتظار داشت:

۱. تقویت وحدت ملی:

در سال ۱۳۹۶ حدود دو میلیون و پانصد هزار زائر ایرانی در اجتماع عظیم اربعین شرکت کردند. این جمعیت، نماینده‌ی ده‌ها میلیون ایرانی مشتاق در داخل کشور بودند که به دلایل مختلف موفق به شرکت در مراسم اربعین نشدند. با توجه به نقش اصلی و منحصر به فرد مراسم عزاداری سیدالشهداء علیه السلام در ایجاد انقلاب اسلامی و بوجود آوردن وحدت و همدلی ملت ایران در مبارزه با دشمنان این ملت، بسط «فرهنگ اربعینی» نقش بسیار مهم و مؤثری در وحدت ملت ایران، حول محور انقلاب اسلامی و فرهنگ جهاد، شهادت و ایستادگی در برابر استکبار جهانی، خواهد داشت. آنچه این نقش را قدرتمندتر می‌سازد، همراه کردن محتوای فرهنگی مؤثر، با انجام راهپیمایی ده‌ها میلیونی اربعین است. این اقدام مهم بر عهده‌ی همه‌ی افراد و دستگاه‌های رسمی و غیررسمی کشور، به‌خصوص مراکز و افراد مؤثر فرهنگی است.

۲. مقابله با تهاجم فرهنگی دشمن:

فرهنگ حسینی، همان‌طور که در غلبه بر فرهنگ منحط رژیم گذشته و ایجاد انقلاب اسلامی موفق بود و تأثیرات فرهنگی عمیقی در داخل و خارج از کشور ایجاد کرد، در ذات خود، چنان قدرتمند و مؤثر است که اگر مسئولین کشور، به‌خصوص متصدیان فعالیت‌های فرهنگی، بتوانند درست و عمیق آن را تبیین و تبلیغ کنند، می‌تواند به‌تنهایی در مقابل تهاجم همه جانبه‌ی فرهنگی دشمن، ایستادگی کند.

رویش‌های داخلی و خارجی پس از انقلاب اسلامی، نشان داده است که فرهنگ حسینی درجایی که صحیح و دقیق تبیین گردد تا چه حد می‌تواند در ایمن‌سازی مردم، به‌خصوص جوانان، از پلیدی‌ها و آثار مخرب فرهنگ دشمن مؤثر باشد. در بین اجزای مختلف فرهنگ حسینی، عنصر اربعین از بیشترین قدرت تحول و تأثیرگذاری برخوردار است. هرساله میلیون‌ها نفر از ایران، در حرکت جهانی اربعین شرکت کرده و پس از بازگشت، ره‌توشه‌ای گران‌بها و بی‌نظیر از مغفرت، معنویت و معرفت با خود به داخل کشور می‌آورند که عطر دل‌انگیز آن فضای کشور را در برمی‌گیرد و این همان چیزی است که به فرموده‌ی رهبر معظم انقلاب «ضامن بقای این کشور است».

بدیهی است هرچه تعداد زائرین اربعین حسینی بیشتر باشد، آثار و برکات بیشتری از نورانیت و تحولات عمیق فکری و معنوی با خود به داخل کشور می‌آورد.

۳. بسط فرهنگ مهدوی و اتحاد و همدلی فعالان مهدوی:

وجود مقدس امام زمان علیه السلام در نامه‌ای که حدود هزار سال پیش، به شیخ مفید رحمته الله نوشته‌اند، دو شرط وفاداری و همدلی در میان شیعیان را برای ظهور خویش ذکر فرموده‌اند.

بی‌شک فضای راهپیمایی اربعین بیشترین قدرت را در ایجاد این دو شرط بین شیعیان، بلکه مسلمین جهان دارد. میلیون‌ها زائر در اربعین حسینی به عشق امام حسین علیه السلام و حول محور نورانی ایشان، دورهم گرد آمده و نمونه‌ای وسیع و کامل از وفاداری و همدلی، نسبت به امام معصوم علیه السلام را به نمایش می‌گذارند. در صورتی که مسئولان و به‌خصوص

فعالان فرهنگی با هوشیاری از این فرصت استفاده کرده و به معرفی منتقم خون حسین علیه السلام، یعنی مهدی موعود علیه السلام، اقدام نمایند، یقیناً وفاداری و همدلی مورد نظر حضرت در بین تمام شیعیان، برای ظهور ایشان، فراهم خواهد گردید. در این صورت، افرادی که از آمادگی و معرفت بیشتری برخوردار هستند، به سوی فعالیت‌های گسترده مهدوی در شهرها جذب شده و رفته‌رفته می‌توانند این دو شرط اصلی برای ظهور را ایجاد نمایند.

ب- آثار اربعین در کشور عراق

کشور عراق، حدود سه هفته میزبان بزرگ‌ترین و زیباترین حماسه‌ی مذهبی و فرهنگی جهان، یعنی راهپیمایی بی‌ نظیر اربعین است. این راهپیمایی با شرکت‌کنندگانی از نزدیک به ۹۰ کشور جهان، با ظرفیتی حدود ۳۰ میلیون نفر و با ترکیبی بی‌ نظیر از شیعه، اهل سنت، مسیحی، یهودی، زرتشتی، هندو و دیگران تشکیل می‌شود. این تجمع نه تنها یکی از بزرگ‌ترین همایش‌های مذهبی و معنوی جهان است، بلکه بزرگ‌ترین حماسه و انقلاب بدون خون‌ریزی علیه طاغوت‌ها و مستکبران جهان می‌باشد. ظرفیت‌های بی‌ نظیر و فرهنگی این راهپیمایی در کشور عراق عبارت‌اند از:

۱. ایجاد وحدت و همدلی همه‌ی مسلمانان، حول محور امام و اهل بیت علیهم السلام

۲. ایجاد وحدت و همدلی همه‌ی ادیان، حول منجی عالم علیه السلام

۳. ایجاد تنفر جهانی از فرهنگ استکبار و ارتجاع منطقه

۴. پایه‌سازی تمدن بزرگ اسلامی

۵. سازمان‌دهی ده‌ها هزار زائر خارجی به عنوان سفیران فرهنگی انقلاب اسلامی

۶. آشنایی پیروان مذاهب و ادیان با توحید به عنوان ریشه مشترک الهی و انسانی

۷. آشنایی و آشتی پیروان سایر مذاهب و ادیان با امام حسین علیه السلام

۸. آشنایی و آشتی پیروان سایر مذاهب و ادیان با منجی موعود ادیان علیه السلام

۹. ایجاد وفاداری و همدلی همه‌ی شیعیان نسبت به منجی عالم علیه السلام

ضعف فعالیت‌های فرهنگی در این فرصت بی‌نظیر، ضعفی مشهود و بزرگ به نظر می‌رسد. انجام فعالیت‌های منسجم و هدف‌دار با محوریت ظرفیت‌های مذکور، نیازمند توجه ضروری مسئولان ایرانی و عراقی و نیز کلیه‌ی فعالان فرهنگی و همه‌ی عاشقان و دلسوزان اهل بیت علیهم السلام در سراسر جهان است. روشن است که در این حرکت باید از کارهای ضعیف، سطحی، پراکنده و سلیقه‌ای پرهیز کرده و به‌طور منسجم و حول محور اهداف مذکور، همه‌ی توان مادی و معنوی خود را بسیج کنیم؛ تا به این اهداف مقدس، به‌خصوص برطرف کردن موانع ظهور منجی عالم علیه السلام و ایجاد وحدت و همدلی لازم برای ظهور حضرت در بین مسلمانان و مردم جهان نائل شویم.

ج- آثار اربعین در حوزه‌ی بین‌الملل

حماسه‌ی بی‌نظیر و جهانی اربعین، با آثار شگفت‌انگیز و ترکیب بی‌بدیل و عجیب آن، زنگ خطر بسیار بزرگی برای مستکبران جهان و فرهنگ منحط آنان است. اربعین یک تهاجم بزرگ فرهنگی و جهانی به فرهنگ غرب و همه‌ی مستکبران عالم است و مزده‌ی پایان یافتن سیطره‌ی فرهنگی، سیاسی آدم‌خواران عالم، بر مستضعفان جهان را به همه‌ی مخاطبان خویش می‌دهد.

اربعین، میعادگاه عاشقان صلح و دوستی است؛ که از سراسر جهان درکنار یکدیگر و در جوار مزار «امام انسانیت و عشق» جمع می‌شوند تا

یک‌دل و یک‌صدا اعلام کنند که می‌توان با وجود اختلافات نژادی و مذهبی، با صلح، دوستی و صفا، در مجاورت یکدیگر زندگی کرد و نشان دهند که اگر سیاست‌مداران فاسد و ظالم نباشند، همه‌ی مردم جهان، با وجود اختلافات دینی و نژادی به‌خوبی می‌توانند همزیستی مسالمت‌آمیز داشته و به یکدیگر لطف و محبت کنند.

خوبان جهان که نماینده‌ی همه‌ی انسان‌های روی زمین هستند، در میعادگاه عشق و دوستی، اعلام می‌کنند که اگر علمای فاسد، متعصب و متحجر بعضی از مذاهب و نیز رؤسا و سیاستمداران زیاده‌طلب و قدرت‌طلب کشورها نباشند، هیچ مشکلی برای زندگی صلح‌آمیز و محبت‌آمیز مردم جهان وجود نخواهد داشت.

اربعین، میعادگاه انسان‌های پاک و مهربان جهان است تا انزجار خود را، از اختلاف و دوری امت‌ها و ملت‌ها اعلام کرده و بگویند که از جنگ و خشونت حاکم بر جهان به ستوه آمده و دنیایی بدون خون‌ریزی و ظلم را آرزو می‌کنند. اربعین نماد فریاد و اعتراض انسان‌های صلح‌جو و عدالت‌طلب جهان علیه همه‌ی بی‌عدالتی، ستمگری و خشونت‌های جهانی است.

اربعین، تجمعی نورانی و حماسه‌ای جهانی برای فریاد عدالت‌خواهی و صلح‌طلبی انسان‌های پاک و مظلوم جهان است که حقوق و خواسته‌ی آنها، به‌وسیله‌ی استکبار جهانی و قدرت‌های ظالم دنیا لگدمال شده است.

اربعین، میعادگاه منتظران منجی جهان است که تمامی ادیان و مذاهب و کتاب‌های آسمانی و غیر آسمانی، مژده‌ی آمدن او را به بشریت داده‌اند.

اربعین، محل پرورش و سازمان‌دهی فرزندان آدم و انسان‌های خوب جهان، برای حکومت عدل جهانی به رهبری منجی موعود ام‌ت‌هاست. اربعین در حقیقت، اجتماع مقدس و قرارگاه همه‌ی عاشقان منجی آخرالزمان است که تشنه و طالب صلح و عدالت جهانی هستند. این میعادگاه، قرارگاه انسان‌های مهربان، شجاع و بااراده‌ای است که حاضرند، مانند امام و پدر مهربان خود، حسین علیه السلام، با ظلم‌ها و فسادها و با ستمگران جهان مبارزه کنند.

امام حسین علیه السلام بزرگ‌ترین نماد عدالت‌خواهی و صلح‌طلبی در جهان است که عاشقان و فرزندان خود را، از همه‌ی ملت‌ها و ادیان، به گرد خویش جمع می‌کند تا به آن‌ها، درس آزادگی، عدالت‌طلبی و مبارزه با مستکبرین جهان را بیاموزد و به آن‌ها آموزش دهد که عاشق یکدیگر باشند و بر اساس روح مشترک الهی و انسانی، باهم متحد شده و تمدن بین‌المللی و جهانی انسانیت را پایه‌ریزی کنند.

امام حسین علیه السلام، فرزندان خود، از هر ملت و دینی که باشند، گرد خویش جمع می‌کند تا حکومت واحد جهانی را به رهبری موعود نجات‌بخش همه‌ی ادیان و مذاهب جهان پایه‌گذاری کند. به همین دلیل صهیونیسم و استکبار جهانی تمام توان خود را به کار گرفته تا جلوی نورافشانی این حرکت مقدس را در جهان بگیرد و به شدت اخبار مرتبط با حماسه عظیم اربعین را تحت شدیدترین تحریم‌ها و سانسورهای رسانه‌ای قرار می‌دهد؛ زیرا اربعین با این ظرفیت بی‌نظیر بین‌المللی، همه‌ی منافع و فرهنگ آنان را تهدید می‌کند.

اربعین مقدمه ساز ظهور منجی عالم علیه السلام

مادر بی نظیرترین زمان قرار داریم و شاهد یک اتفاق مهم جهانی هستیم. خداوند توفیق شرکت در حماسه‌ای را به ما داده که انبیاء الهی و اهل بیت علیهم السلام منتظر دیدن آن بوده‌اند. اهل بیت علیهم السلام خون دل بسیاری خورده‌اند و امام زمان علیه السلام بیش از هزار و صد و هشتاد سال، آوارگی و غربت و تنهایی کشیده است تا روزی را ببیند که فرزندان و سربازانش این گونه آماده و قدرتمند در این حماسه شرکت می‌کنند. نهضت و انقلاب عظیمی در کل جهان در حال شکل‌گیری است. راهپیمایی اربعین رفته‌رفته قدرت و نیروی لازم برای آن حرکت جهانی را ایجاد می‌کند.

شرکت در راهپیمایی اربعین شرکت در جامعه‌ی حسین علیه السلام و نهضت کربلاست، لذا شرکت در آن یاری خدا و دین خداست که یاری ویژه‌ی خداوند را در پی خواهد داشت. چنانچه خداوند در قرآن می‌فرماید:

﴿إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُذِيقْ أَقْدَامَكُمْ﴾^۱ اگر خدا را یاری کنید خداوند

نیز شما را یاری می‌کند و قدم‌هایتان را استوار می‌سازد. ﴿

یاری تضمین شده‌ی الهی برای زائران امام حسین علیه السلام در اربعین به بزرگی حماسه‌ی اربعین است. هر چه اربعین باشکوه‌تر و پرجمعیت‌تر برگزار شود؛ یاری خداوند نیز بزرگ‌تر و بیشتر خواهد بود. اربعین طلوعه‌ی تحقق بشارت همه‌ی انبیاء علیهم السلام برای ظهور موعود ادیان و نجات‌دهنده‌ی همه‌ی انسان‌های روی زمین است. اربعین روزی است که ده‌ها میلیون انسان از ده‌ها کشور جهان را در کنار هم جمع می‌کند تا هویت انسانی خویش را بهتر و شفاف‌تر و زیباتر ببینند.

بشارت‌های اربعین

اربعین حامل دو بشارت بزرگ است:

الف- بشارت تاریخی؛ به این معنی است که امام حسین علیه السلام و یاران باوفایش علیهم السلام در کربلا به شهادت رسیدند و زنان و کودکان آنها به اسارت گرفته شدند و آنها را به دربار سلطان ستمگر و جنایت‌کار یعنی یزید بردند. رهبر اسراء، حضرت زینب علیها السلام با قدرت و صلابت، یزید را تحقیر کرد و مژده‌ی تاریخی خویش را چنین بیان فرمود:

«إِنِّي اسْتَصَعْرُكُ، فَوَاللَّهِ لَا تَمُحُو ذِكْرَنَا وَلَا تُمِيتُ وَحْيَنَا. مَنْ بَعَثَ تَوْبَهُ دِيدَهُ حَقَّارَتٍ مِى نَغْرَمٍ، سَوَّغْنَا بِخُدَا كَه هَرَكْز نَمِى تَوَانِى يَاد وَ نَام مَا رَا مَحُو نَمَايِى وَ وَحِى مَا رَا بِمِيرَانِى.»

در این مژده به خوبی بیان شده که ظلم و جنایت یزید و امثال یزید و کشته شدن امامان علیهم السلام هرگز مانع بقا و رشد دین خدا و راه رهبران معصوم الهی نخواهد شد. اربعین فریادی به بلندای همه جهان است که نشان می‌دهد یاد و دین رهبران الهی، زنده و پایدار در طول تاریخ باقی مانده است.

ب - بشارت جهانی؛ که مربوط به زمان کنونی است. هیچ قدرتی نمی‌تواند ده‌ها میلیون انسان را داوطلبانه و عاشقانه از سراسر جهان به گرد امام معصوم علیه السلام جمع نماید. آن‌هم جمعیتی که از همه‌ی ادیان و مذاهب آسمانی و غیر آسمانی با صلح و محبت در صف واحد به سوی مرقد انسان کامل حرکت می‌کنند. از طرفی هیچ قدرتی هم نمی‌تواند مانع این اجتماع عظیم جهانی و تألیف دل‌های آنها شود. اربعین مژده‌ی عینی و شفاف

برای ایجاد تمدن بزرگ الهی و انسانی به رهبری موعود همه‌ی ادیان و بشریت است. اربعین همه‌ی اقتدار و زورگویی مستکبران و طاغوت‌های جهان را به بازی گرفته است. اربعین ظهور و مژده‌ای از تحقق این آیه شریفه است: ﴿هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَىٰ الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ﴾^۱ اوست خدایی که رسول خود را به هدایت و دین حق فرستاد تا آن را بر همه‌ی ادیان عالم تسلط و برتری دهد هرچند مشرکان ناراضی و مخالف باشند.

اربعین بشارتِ تحقق این آیه شریفه است: ﴿وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَىٰ الَّذِينَ اسْتَضَعُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أُمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ﴾^۲ ما اراده کرده‌ایم بر آن گروهی که در زمین ضعیف شده [و مورد ظلم قرار گرفته‌اند] منت گذارده و آن‌ها را پیشوایان [خلق] قرار داده و وارث [زمین] گردانیم.

آنچه در زیر پای راهپیمایان اربعین خرد و کوبیده می‌شود، ابهت و تکبر قدرت‌های جهانی و دشمنان انسانیت و صلح جهانی است. اربعین مظهر آزادی اراده‌ی همه‌ی امت‌ها و آزادگی و آزادی‌خواهی همه‌ی مردم جهان است. مفاهیم ترس و تسلیم در اربعین فانی می‌شود.

سانسور خبری اربعین توسط دشمنان

حرکت اربعین فشار بسیاری به دشمنان اهل بیت علیهم‌السلام و دشمنان امام زمان عجل‌تعالیه وارد می‌کند. متأسفانه دنیای کفرهمانند یک ملت واحد دست‌به‌دست هم داده، با شگردهای رسانه‌ای از جمله سانسور تمام

۱. سوره توبه، آیه ۳۳.

۲. سوره قصص، آیه ۵.

اخبار مربوط به اربعین، تلاش می‌کند خبر این حماسه با ابعاد شگفت‌انگیز و بی‌نظیرش به گوش مردم جهان نرسد. در چنین شرایطی وظیفه‌ی ماست که پیام اربعین را به همه‌ی مردم در سراسر دنیا برسانیم. ما باید این نقش تاریخی خود را خوب ایفا کنیم. خاطرات، عکس‌ها، فیلم‌ها، پیام‌ها و دریافت‌های خود را تا آنجا که می‌توانیم، به اقصی نقاط جهان بفرستیم. راه‌پیمایی اربعین پیامی روشن و فریادی بلند است که پایان اندیشه‌های پوچ و مکاتب باطل مادی را به همه‌ی جهانیان اعلام می‌کند. آن‌ها از این حرکت می‌ترسند و نسبت به آن بغض و کینه‌دارند. اربعین مظهر قدرت‌نمایی جهان اسلام و ملت‌های مستضعف جهان در برابر استکبار جهانی، دشمنان بشریت و دشمنان صلح جهانی است. حرکت عظیم و بی‌نظیر اربعین به‌قدری باشکوه و باصلابت است که همه دشمنان بشریت و صلح جهانی را به وحشت انداخته است و به همین دلیل درصدد تحریف و سانسور شدید اخبار آن هستند.

این حرکت آبروی آن‌ها را می‌برد و رسوایشان می‌کند. اگر حقیقت اربعین و اخبار شگفتی‌های آن به‌درستی به مردم جهان برسد، بی‌شک شمارش معکوس نابودی ظلم و فساد جهانی و ایجاد دوران صلح و آشتی در سراسر جهان آغاز خواهد شد. اربعین پناهگاه همه‌ی مردم خوب و ستمدیده جهان برای تجربه‌ای بزرگ و شیرین از یک زندگی آزاد و توأم با مهربانی و صلح است.

اربعین نماد وحدت و قدرت امت اسلامی و همه‌ی مظلومان جهان

اربعین دستور و تدبیری از سوی معصومین علیهم‌السلام برای ایجاد وحدت

و قدرت و بقای امت اسلامی است و حالا اربعین به نماد وحدت قدرت امت اسلامی و نیز وحدت اسلام با سایر ادیان بر ضد مستکبران شده است. این که افرادی از حدود نود کشور با وجود اختلافات زیاد مذهبی و فرهنگی، اختلافات خود را کنار گذاشته و همه حول محور خلیفه الله و امام معصوم علیه السلام، یکدل می‌شوند، برای دشمنان و شیاطین کُشنده است. به همین دلیل در روایت آمده است که: « خداوند گناهان گذشته، حال و آینده زائر امام حسین علیه السلام را می‌بخشد.»^۱ زیرا این همان حرکتی است که تمام موانع ظهور امام زمان علیه السلام را برطرف خواهد کرد و اوضاع نابسامان میلیاردها انسان روی زمین را سروسامان خواهد داد و همین حرکت اربعین است که برای ظهور امام زمان علیه السلام نیرو فراهم می‌آورد و سربازان قدرتمند تربیت می‌کند.

بنابراین حرکت اربعین این خاصیت را دارد که می‌تواند ارتشی تربیت کند که برای ظهور حضرت آمدگی داشته باشد. یکی از درس‌ها و تمرین‌هایی که در اربعین وجود دارد، این است که دولت‌ها و ملت‌ها می‌توانند یک ارتش تقریباً سی میلیونی را در عرض چند روز تجهیز کنند.

در هیچ جای دنیا چنین اتفاقی نمی‌تواند بیفتد. اگر یک یا دو میلیون از این جمعیت را وارد کشور دیگری کنید، آنجا قحطی و فاجعه اتفاق می‌افتد و نظم آن کشور به هم می‌ریزد. درحالی که نزدیک به سی میلیون زائر در کشور عراق در اوج محبت، ایثار، فداکاری و انضباط به زیارت می‌روند. البته ازدحام و برخی بی‌نظمی‌ها به دلیل محدود بودن امکانات و فضای عبور و خیابان‌ها، امری طبیعی است. ولی مردم با همه این محدودیت‌ها

عاشقانه کنار می‌آیند و هیچ‌چیز مانع از آن نمی‌شود که سال بعد هم دوباره عاشقانه به زیارت بیایند. مردم برای هیچ‌کس جز اهل بیت علیهم‌السلام و خانواده‌ی آسمانی‌شان، حاضر نیستند چنین کاری انجام دهند.

راهپیمایی اربعین یکی از عالی‌ترین جلوه‌های نصرت دین خدا و اهل بیت علیهم‌السلام است. خطرات و زحمات شرکت در این حماسه‌ی عظیم الهی هرگز عاشقان خداوند و محبین اهل بیت علیهم‌السلام را از حضور در لشکر نور و هدایت منصرف نمی‌کند. درباره‌ی این حقیقت امام صادق علیه‌السلام چنین می‌فرماید: «شِيعَتُنَا وَاللَّهِ لَمْ يَزَالُوا مُنذُ قَبَضَ اللَّهُ عَزَّ ذِكْرُهُ رَسُولَهُ يَنْصُرُونَنَا وَ يُقَاتِلُونَ دُونَنَا وَ يُحْرَقُونَ وَ يُعَذَّبُونَ وَ يُشَرَّدُونَ فِي الْبُلْدَانِ جَزَاءَهُمُ اللَّهُ عَنَّا خَيْرٌ؛^۱ به خدا قسم، شیعیان ما پیوسته از روزی که خدای عزوجل پیغمبرش را قبض روح فرمود (آن حضرت صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم از دنیا رفت) تاکنون ما را یاری کرده و در راه ما جنگ کرده و به آتش سوخته و دچار عذاب و شکنجه گشته و در شهرها آواره شدند، خداوند از جانب ما به آنان جزای خیر دهد.»

سختی‌ها، تهدیدات دشمن، بمب‌گذاری‌ها و ... هیچ‌کدام بر این مردم اثر ندارد. این همان بصیرتی است که اگر در زمان حضرت زهرا علیها‌السلام در مردم وجود داشت، دیگر حضرت کشته نمی‌شد. اگر این بصیرت زمان امیرالمؤمنین علیه‌السلام وجود داشت، دیگر طناب به گردن امیرالمؤمنین علیه‌السلام نمی‌افتاد. اگر این بصیرت و حس و حال زیبای زائرین در آن زمان وجود داشت، حضرت مجتبی علیه‌السلام تنها نمی‌ماند و کربلایی به وجود نمی‌آمد.

وظیفه‌ی ما در مهدوی کردن فضای اربعین

اگر حقیقت اربعین و اخبار شگفتی‌های آن به درستی به مردم جهان برسد، بی‌شک شمارش معکوس نابودی ظلم و فساد جهانی و ایجاد دوران صلح و آشتی در سراسر جهان آغاز خواهد شد. اربعین پناهگاه همه‌ی مردم خوب و ستم‌دیده جهان برای تجربه‌ای بزرگ و شیرین از یک زندگی آزاد و توأم با مهربانی و صلح است.

همان‌طور که اهل بیت، حضرت زینب، فرزندان اهل بیت علیهم‌السلام و علمای گذشته به وظیفه‌ی تبلیغی خود به‌خوبی عمل کرده‌اند، هر یک از ما نیز باید این فرهنگ را به شهر و کشور خود منتقل کنیم تا پیام امام حسین علیه‌السلام و اربعین به همه جای دنیا برسد.

آنچه امام حسین علیه‌السلام امروز از همه‌ی ما توقع دارد این است که ضمن توجه به مصائب عظیم کربلای سال ۶۱ هجری قمری و سائر مصائب اهل بیت علیهم‌السلام، به مصیبت اعظم یعنی حذف امام و حذف متخصص معصوم از حاکمیت بر مردم جهان که همگی فرزندان او هستند، بیشتر توجه کنیم. آیا تابه حال به این نکته توجه کرده‌ایم که چرا وقتی اسم امام زمان علیه‌السلام را نزد امام صادق علیه‌السلام بردند، ایشان فرمود: «لَوْ أَدْرَكْتُهُ لَخَدَمْتُهُ أَيَّامَ حَيَاتِي، اگر او را درک کنم تمام عمرم را در خدمت او (امام زمان علیه‌السلام) سپری خواهم کرد؟»

آیا نباید فکر کرد که چرا امام صادق علیه‌السلام چنین جمله‌ی مهمی را در باره‌ی منجی عالم می‌فرماید؟ اگر خدمت‌گزاری منجی عالم برای ایشان این قدر مهم است، آیا برای ما مهم و حیاتی نیست؟

بدون خدمت حقیقی و صادقانه به امام زمان علیه السلام و شرکت در نهضت ایشان و سهم داشتن در برطرف کردن موانع ظهورش، نمی‌توانیم عزادار و زائری صادق برای امام حسین علیه السلام و سایر ائمه علیهم السلام باشیم.

زائر و عزادار حقیقی امام حسین علیه السلام باید یاور حقیقی منتقم او و منتقم همه‌ی انبیاء الهی علیهم السلام باشد. سرودن شعار «لیبک یا حسین علیه السلام» بدون «لیبک یا مهدی علیه السلام» فقط یک شعار بدون پشتوانه و عاری از حقیقت و صداقت است. اینکه برای حسین علیه السلام سال ۶۱ گریه کنیم و حسین زمان خویش را فراموش کنیم و او را در مقابل کفر و استکبار جهانی و یزیدیان زمان تنها بگذاریم، نه تنها ظلم به امام زمان علیه السلام است؛ بلکه ظلم و خیانتی بزرگ به خداوند و اهل بیت علیهم السلام و همه‌ی مردم جهان است.

شعار «لیبک یا مهدی علیه السلام» فوق‌العاده تعیین‌کننده و با ارزش است. فضیلت این شعار بیش از تمام فضایلی است که برای زیارت امام حسین علیه السلام و گریه و عزاداری بر امام و راهپیمایی اربعین ذکر کرده‌اند. اگر ما به این شعار برسیم، تمام آن فضیلت‌ها و قدرت‌ها را به دست آورده‌ایم؛ زیرا تمام این مقدمات تاریخی اتفاق افتاد تا دست ما به دست منتقم خون حسین علیه السلام برسد و ما متوجه حسین زمان خود شویم. اگر کسی دستش به دست امام زمان علیه السلام رسید و شعار «لیبک یا حسین علیه السلام» او به «لیبک یا مهدی علیه السلام» تبدیل شد، خون امام حسین علیه السلام در وجود او به ثمر رسیده است.

بنابراین تأکید می‌شود کسانی که در این راهپیمایی شرکت می‌کنند، بر روی لباس‌های خود، شعار «لیبک یا مهدی» نصب کنند. بستن سربند «یا مهدی» به پیشانی و در دست داشتن پرچم «لیبک یا مهدی» و سردادن شعار «لیبک یا مهدی»، ذهن و قلب ما را آماده می‌سازد تا وقتی در میان

این جمعیت قرار می‌گیریم به یاد داشته باشیم که در جریان عظیمی شرکت کرده‌ایم که ظرفیت انقلاب امام زمان علیه السلام را دارد. نباید در میان این جمعیت، از صاحب حرکت و عامل آن، از کسی که دل‌های همه را به هم نزدیک کرده، غفلت کنیم. نباید از وجود مقدس امام زمان علیه السلام غافل باشیم.

پیاده‌روی اربعین، بیعت با امام حسین علیه السلام و منتقم خون اوست.

این همه تأکید بر زیارت اربعین با جملات بسیار زیبایی که در آن وجود دارد برای این است که زیارت اربعین، یک عهدنامه است. پیمانی است که بین شما و امام حسین و امام زمان علیه السلام بسته می‌شود. در زیارت‌های مهم و اساسی و معتبر که مورد تأکید بوده‌اند، همیشه نام این دو بزرگوار در کنار هم آمده است. در زیارت اربعین هم شما با سیدالشهداء علیه السلام عهد می‌بندید که جزء سربازان امام زمان علیه السلام باشید و خطاب به امام حسین علیه السلام عرضه می‌دارید: من با شما پیمان می‌بندم که این پیوند تا ظهور شکسته نشود.^۱

اربعینی‌ها امانت‌داران باوفای خون و مکتب امام حسین علیه السلام هستند. آن‌ها با حضور عاشقانه و حماسی خویش اعلام می‌کنند مکتبی را که امام حسین و یاران و خاندانش علیهم السلام با شهادت و جهادشان به دست ما رساندند، به خوبی حفظ می‌کنیم و قدر آن را می‌دانیم. آن‌ها اعلام می‌کنند که با وفاداری و همدلی خویش، زمینه را برای ظهور و فرج منتقم خون او و خون همه ی انبیاء و اولیای الهی علیهم السلام فراهم می‌کنند. آن‌ها اعلام می‌کنند که مثل اصحاب باوفای امام حسین علیه السلام حاضرند از جان و مالشان برای یاری

۱. وَ نُصِرْتِي لَكُمْ مُعَدَّةً حَتَّى يَأْذَنَ اللَّهُ لَكُمْ.

حجت خدا و امام زمان علیه السلام بگذرند. اربعین بزرگ‌ترین بیعت با موعود آخر الزمان و موعود همه‌ی ادیان و منجی بشریت است.

اربعینی‌ها به کربلا می‌روند تا در لشکر صاحب الزمان علیه السلام ثبت‌نام حقیقی کنند. اربعینی‌ها به کربلا می‌روند تا به امام حسین علیه السلام بگویند ما نیز چون اصحاب تو با وفا هستیم و هرگز نمی‌گذاریم پسر تو مهدی علیه السلام عزیزمان، آواره و تنها بماند. اربعینی‌ها می‌روند تا به امام حسین علیه السلام بگویند مطمئن باش تا ما هستیم مهدی علیه السلام دیگر غریب نیست.

اربعینی‌ها به کربلا می‌روند تا به امام حسین علیه السلام اعلام کنند که «ابدأ و الله یا حسین ما نذسی مهدیا؛ ای حسین، به خدا قسم هرگز مهدی علیه السلام را فراموش نمی‌کنیم.» اربعینی‌ها به کربلا می‌روند تا با منتقم خون حسین و فرزندان حسین علیه السلام پیمان خون ببندند. می‌روند تا به حضرت مهدی علیه السلام اعلام کنند که دیگر غیرت ما اجازه نمی‌دهد تو مظلوم و غریب و مضطر باشی.

اربعینی‌ها به کربلا می‌روند تا به پدر آسمانی‌شان و امام عزیزشان بگویند: دیگر دوران غصه‌ها و گریه‌ها و تنهایی تو به سر آمده است. اربعینی‌ها به کربلا می‌روند تا به صاحب الزمان علیه السلام اعلام کنند: ای پدر عزیز، ما فرزندان تو دیگر نمی‌خواهیم و نمی‌توانیم ننگ تنها گذاشتن تو را به دوش بکشیم. دیگر فهمیده‌ایم که «بی همگان به سر شود بی تو به سر نمی‌شود.»

اربعینی‌ها به کربلا می‌روند تا به مهدی موعود علیه السلام بگویند مطمئن باش تا لحظه باشکوه ظهورت از هیچ جهاد مادی و معنوی و از هیچ جهاد علمی و عملی دریغ نخواهیم کرد. اربعینی‌ها به کربلا می‌روند تا به منجی بشریت بگویند:

ای پادشه خوبان داد از غم تنهایی
 دل بی توبه جان آمد وقت است که بازایی
 مشتاقی و مهجوری دور از تو چنانم کرد
 کز دست بخواهد شد پایاب شکیبایی
 در دایره قسمت ما نقطه تسلیمیم
 لطف آنچه تو اندیشی حکم آنچه تو فرمایی^۱

اربعینی‌ها به کربلا می‌روند تا با حضرت زهرا علیها السلام که در کنار مزار
 پسرش برای زائران او استغفار می‌کند، ملاقات کنند و به او اعلام کنند:
 مادر جان؛ دوران غصه‌ها و گریه‌های شما بر تنهایی و مظلومیت و غربت
 فرزندت، مهدی عزیزمان به سر آمده و تا ما فرزندان تو هستیم دیگر او
 غریب و تنها نیست.

اربعینی‌ها به کربلا می‌روند تا به مادر آسمانی‌شان حضرت زهرا علیها السلام
 اعلام کنند که «ابدأ و الله یا زهرا علیها السلام ما ننسی مهدی علیه السلام. ای زهرا، به خدا
 قسم هرگز مهدی علیه السلام را فراموش نخواهیم کرد.»

اربعینی‌ها به کربلا می‌روند تا با مادر آسمانی‌شان بیعت کنند که،
 مادر جان؛ با شما عهد می‌بندیم و صادقانه قول می‌دهیم که همراه مهدی
 عزیزمان علیه السلام انتقام شما و همه ی فرزندان و همه ی مظلومان و مستضعفان
 عالم را بگیریم. مادر جان؛ هرگز تا لحظه ظهور، پسرت و پدر آسمانی مان را
 تنها نخواهیم گذاشت.

اصحاب اربعین هرچند به دنبال بزرگ‌ترین معروف جهان و نابودی

بزرگ‌ترین منکر جهان هستند، اما مانند امام حسین و یاران باوفایش علیهم‌السلام از سایر گناهان و منکرهای فردی و اجتماعی بیزارند و از مبارزه با آن‌ها و احیای سایر معروف‌های فردی و اجتماعی غافل نیستند. در زیارت اربعین می‌خوانیم: «... وَ أَمْرِي لِأَمْرِكُمْ مُتَّبِعٌ وَ نُصْرَتِي لَكُمْ مُعَدَّةٌ حَتَّى يَأْذَنَ اللَّهُ لَكُمْ^۱ كَارِمٍ پيرو کار شماست و یاری ام برایتان آماده است تا آن که خدایه شما اذن [ظهور] دهد.»

زیارت اربعین شروع حیات طیبه و پیمان الهی است.

در زیارت اربعین، خطاب به معصوم علیه‌السلام عرض می‌کنیم: «وَ نُصْرَتِي لَكُمْ مُعَدَّةٌ» یاری من برای شما اهل بیت علیهم‌السلام، آماده است؛ یعنی من برای خدمت در این حزب آمادگی دارم و تنها مشغول امور خود نیستم. جریان اربعین تنها یک زیارت نیست که پس از اتمام آن، فرد دوباره مشغول زندگی خود شود، بلکه در جریان اربعین، زائر، پیمان می‌بندد و در حزب اهل بیت علیهم‌السلام ثبت‌نام می‌کند و داستان تازه بعد از اربعین شروع می‌شود؛ یعنی این زیارت، یک کار ادامه‌دار است.

در اربعین پیمان می‌بندیم و در حزب اهل بیت علیهم‌السلام ثبت‌نام می‌کنیم، هم حزبی سیدالشهداء و امام زمان علیه‌السلام می‌شویم و بعد از بازگشت، به عنوان یکی از اعضای حزب، خود را برای نصرت و یاری آماده می‌کنیم. این آمادگی باید همیشگی باشد. در زیارت آل یاسین به امام زمان علیه‌السلام عرض می‌کنیم: «وَ نُصْرَتِي لَكُمْ مُعَدَّةٌ؛ من آماده ی یاری شما هستم.» کسی می‌تواند از صمیم قلب به اهل بیت علیهم‌السلام بگوید: «وَ نُصْرَتِي لَكُمْ مُعَدَّةٌ» که واقعاً آماده

باشد در لشکر امام زمان علیه السلام مؤثر واقع شود.

کسی می‌تواند خطاب به امام زمان علیه السلام بگوید: «وَأُنصرتي لَكُمْ مُعَدَّةً» که در برطرف کردن موانع ظهور و ایجاد اصلاح کلی در جامعه جهانی آماده باشد و با اهداف اربعین پیوند خورده باشد. نه آن‌که بعد از زیارت امام حسین علیه السلام، هیچ خاصیتی برای امام زمان علیه السلام نداشته باشد، هیچ کمکی به ایشان نکرده و هیچ باری از روی دوش آن بزرگوار برندارد.

«وَأُنصرتي لَكُمْ مُعَدَّةً» یعنی من به هر نحوی آمادگی دارم، من در خدمت شما هستم و یاری من در ابعاد مختلف برای شما آماده است. من آماده‌ام برای شما از نظر مالی هزینه کنم. حاضرم برای شما وقت بگذارم؛ از نظر اعتبار اجتماعی و سیاسی، همه‌چیز را فدای شما می‌کنم و در اختیار شما هستم. از نظر بعد علمی و معنوی هم برای برطرف کردن موانع ظهور تلاش می‌کنم و برای ظهور دعا می‌کنم. من آماده خدمت به حضرت هستم تا زمانی که خداوند اجازه ظهور و تشکیل حکومت در دنیا بدهد. «حَتَّى يَأْذَنَ اللَّهُ لَكُمْ» یعنی هنگام زیارت امام حسین علیه السلام در مورد ظهور امام زمان علیه السلام سخن می‌گوییم و عهد می‌بندیم تا زمانی که خداوند به امام علیه السلام اذن ظهور بدهد، پای کار امام علیه السلام و وفادار به امام علیه السلام باشیم؛ یعنی «منتظر عملیاتی» باشیم. «منتظر عملیاتی» کسی است که عملاً در نهضت ظهور سهیم بوده و زندگی و کارهایش در برطرف کردن موانع ظهور مؤثر باشد.

قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ علیه السلام: «الْمُنْتَظَرُ لِأَمْرِنَا كَالْمُتَشَحِّطِ بِدَمِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ.» حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام فرمودند: هر کس منتظر امر ما (فرج امام زمان علیه السلام)

باشد، مانند کسی است که در راه خدا در خون خود غلتیده است.» این فرمایش امیرالمؤمنین علیه السلام یادآور فرازی از زیارت عاشورا است که در آن می‌خوانیم: «أَسْأَلُهُ أَنْ يُبَلِّغَنِي الْمَقَامَ الْمَحْمُودَ لَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ. مَنْ أَسْأَلُهُ مِنْكُمْ أَنْ يَبْلُغَنِي الْمَقَامَ الْمَحْمُودَ لَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ. مَنْ أَسْأَلُهُ مِنْكُمْ أَنْ يَبْلُغَنِي الْمَقَامَ الْمَحْمُودَ لَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ. مَنْ أَسْأَلُهُ مِنْكُمْ أَنْ يَبْلُغَنِي الْمَقَامَ الْمَحْمُودَ لَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ.»

بنابراین اگر کسی می‌خواهد به مقام امام حسین علیه السلام برسد، باید منتظر امام زمان علیه السلام باشد. اربعین، تمرین این آمادگی است.

در زیارت اربعین می‌خوانیم: «فَمَعَكُمْ مَعَكُمْ لَا مَعَ غَيْرِكُمْ. پس با شما هستم، با شما و با دشمنان شما نیستم.» یعنی به هیچ وجه دشمنان شما نمی‌توانند از من سوءاستفاده کنند. من در لشکر شما هستم و با دشمنی که تلاش می‌کند فرهنگ حسینی و مهدوی را از ما بگیرد، همراهی نمی‌کنم. من با تمام تلاش‌های دشمن در ترویج بی‌حجابی و بی‌غیرتی و سائر فسادهای عملی و فکری مقابله می‌کنم و توطئه‌های استکبار را خنثی می‌سازم.

به این شکل افراد در اربعین، تمرین ظهور می‌کنند؛ یعنی شخصیت‌هایی دوره‌هم جمع می‌شوند که اخلاق آن‌ها شبیه زندگی در دوران حکومت امام زمان علیه السلام می‌شود.

فرهنگ متعالی اربعین و اخلاق اربعینی

فرهنگ اربعین از فرهنگ زندگی خارج از اربعین کاملاً متفاوت است. در فرهنگ اربعین، افراد بر اساس خلق و خوی دوران حکومت امام زمان علیه السلام باهم رفتار می‌کنند؛ یعنی نسبت به هم محبت، فداکاری و ایثار نشان می‌دهند. همه افراد خصوصاً مردم عزیز عراق این خلق و خو را خیلی عالی نشان می‌دهند؛ در طول سال حتی افراد فقیر، به تدریج بخشی از درآمد

خود را پس انداز می‌کنند تا بتوانند در اربعین فدای زائران امام حسین علیه السلام کنند. افراد غنی میلیاردها تومان در این ایام هزینه می‌کنند و حتی افرادی هم که غنی نیستند، همه اندوخته خود را در این راه صرف می‌نمایند.

به دنبال اختلافی که بین دو خانواده عراقی پیش آمده بود، پسر یک خانواده، پسر خانواده دیگر را کشته بود. هنگامی که حکم به قصاص دادند، پدر مقتول به پدر قاتل گفت: من از خون پسر من می‌گذرم به شرط آن که تو مهمان‌های اربعینت را به من بدهی!

از این صحنه‌های زیبا در عراق، فراوان است. جوان‌ها و پیرمردهایی که جلوی ماشین‌ها زانو می‌زنند، گریه و التماس می‌کنند تا از ماشین پیاده شوی و از غذای آن‌ها بخوری. حتی در برخی موارد، افراد با اسلحه ایستاده‌اند، به دست و پای زائرین می‌افتند و آن‌ها را قسم می‌دهند که به خانه‌شان بروند. این‌ها اخلاق حکومت امام زمان علیه السلام است که مردم همه‌چیز خود را فدای بقیه می‌کنند.

همین‌طور در ایران می‌بینید کسی که به سبب بیماری یا مشکلات، توانایی شرکت در راهپیمایی اربعین را ندارد، هزینه سفر دیگران را تأمین می‌کند و می‌گوید شما به جای من به زیارت بروید؛ یعنی حسادت ندارد و وقتی خودش توانایی رفتن ندارد، نمی‌گذارد آنجا خلوت بشود، دیگران را به جای خود برای زیارت می‌فرستد. البته پاداش این انفاق را در دنیا و آخرت دریافت می‌کند؛ امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «...يُجَعَلُ لَهُ بِكُلِّ دِرْهَمٍ أُنْفَقَهُ عَشْرَةُ آلَافٍ دِرْهَمٍ وَ ذُخِرَ ذَلِكَ لَهُ فَإِذَا حُشِرَ قِيلَ لَهُ لَكَ بِكُلِّ

دِرْهَمٍ عَشْرَةَ آلَافٍ دِرْهَمٍ وَإِنَّ اللَّهَ نَظَرَ لَكَ وَذَخَرَهَا.^۱

«...به هر درهمی که زائر [در راه امام حسین علیه السلام] هزینه کرده، ده هزار درهم برایش قرار داده شده و برای او اندوخته می شود و آنگاه که در قیامت محشور شود، به او گفته می شود: در مقابل هر درهمی برای تو ده هزار درهم است و همانا خدا به تو عنایت نموده و آن ها را برای تو ذخیره کرده است.»

عشق، ایثار و فداکاری که در اربعین دیده می شود، نمایی از اخلاق دوران حکومت امام زمان علیه السلام است. این اخلاق اربعینی است که باید بعد از اربعین هم در ما وجود داشته باشد. ما وقتی به شهرهای خود برمی گردیم؛ باید همین خلق و خوی ایام اربعین را با خود ببریم و نسبت به یکدیگر مهربان و فداکار باشیم. نه آنکه بعد از بازگشت به شهرهای خود با همان خلق و خوی قبلی و گاهی باتندی، با یکدیگر رفتار کنیم.

امام رئوف حضرت رضا علیه السلام می فرماید: «فَإِنِّي آلَيْتُ عَلَى نَفْسِي إِنَّهُ مَنْ فَعَلَ ذَلِكَ وَ أَسْحَطَ وَلِيًّا مِنْ أَوْلِيَائِي دَعَا اللَّهَ لِيُعَذِّبَهُ فِي الدُّنْيَا أَشَدَّ الْعَذَابِ وَ كَانَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ.^۲ من به جان خود سوگند می خورم که هر کس دنبال ایجاد اختلاف و تفرقه باشد و دوستی از دوستانم را به خشم آورده و عصبانی نماید، از خدا می خواهم که او را در دنیا به شدیدترین عذاب مجازات کند و فردای قیامت نیز از زیانکاران خواهد بود.»

به خدا پناه می بریم از اینکه با اخلاق بدمان و با حساسیت ها و زودرنجی هایمان آن قدر منفور امام رئوف شویم که مورد نفرین او قرار بگیریم. اخلاق اربعینی همان اخلاق اسلامی است که پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود:

۱. کامل الزیارات، باب ۴۶، حدیث ۲.

۲. بحار الانوار، جلد ۷۱، صفحه ۲۳۰.

«الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ»^۱ مسلمان کسی است که دیگر مسلمانان از دست و زبان او در امنیت باشند.» یعنی هیچ آزاری از او به دیگران نرسد. این خلق و خوی دوران حکومت امام زمان عج است.

از جمله اخلاق اربعینی تحمل ازدحام و حفظ آرامش در جمعیت میلیونی زائران است. از شلوغی راهپیمایی اربعین دوری نکنیم. زیبایی اربعین به همین شلوغی آن است. امام خمینی ره وقتی که در نجف اشرف ساکن بودند، در زمان شلوغی حرم، به زیارت می‌رفتند. وقتی به ایشان اعتراض می‌شد که چرا شما مانند مراجع دیگر، زمان خلوت شدن حرم به زیارت نمی‌روید، امام می‌فرمود: «هر چیزی به هرکسی می‌دهند، در شلوغی می‌دهند.»^۲ نگاه رحمت به جماعت بیشتر است: «فَإِنَّ يَدَ اللَّهِ [عَلَى] مَعَ الْجَمَاعَةِ»^۳ دست (کمک) خداوند با جماعت است.»

هر کس می‌خواهد دعایش به اجابت برسد در زمان شلوغی حرم به زیارت برود. میزان رحمت، مغفرت و اجابت با تعداد افراد حاضر در حرم رابطه مستقیم دارد لذا در شلوغی بهره بیشتری می‌توان برد و همه چیز در همین شلوغی است.

زیبایی اربعین به این است که همه حول محور امامت با هر حالی که دارند، جمع می‌شوند. با بیماری، با معلولیت، با عصا یا بر روی ویلچر، همه می‌آیند. پیر و جوان و کودک می‌آیند. گردوخاک، گرما و سرما، بیماری و ناتوانی و... از آمدن آن‌ها جلوگیری نمی‌کند. عشق به

۱. کافی، جلد ۲، صفحه ۲۳۴.

۲. برداشت‌هایی از سیره امام خمینی (ره)، جلد ۳، صفحه ۲۴.

۳. نهج البلاغه، خطبه ۱۲۷.

امام معصوم علیه السلام، به همه چیز ترجیح دارد؛ یعنی شخص مسائل جمادی، نباتی و حیوانی خود را نمی بیند؛ همه را فدای حضرت می کند. همه باهم مثل ایام حج هم رنگ شده و امتیازات ظاهری کنار می رود. همه فقط به عشق امام می آیند و در این راه نسبت به یکدیگر متواضع هستند. این از خصوصیات دوران امام زمان علیه السلام است که افراد تکبر، نخوت، خودبرتربینی و کوچک شمردن دیگران را کنار می گذارند و کاملاً متواضع و مؤدب نسبت به سایر زائرین وارد حرم می شوند. رعایت حال نوامیس یکدیگر را می کنند و مراقب هستند که کسی از وجود آنها آزار نبیند.

همه، یکی هستند؛ همان طور که امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود: وقتی می خواهید با مسلمانی رفتار کنید، دقت داشته باشید که «هو أنت. او، خودِ توست.» در اربعین مردم هر چه برای خود دوست دارند، برای دیگران هم دوست دارند و هر چه برای خود نمی پسندند، برای دیگران هم نمی پسندند. مردم در زیارت اربعین به مرحله ی ایشار می رسند. یعنی دیگران را بر خود ترجیح می دهند.

راهپیمایی اربعین نمایش بی نظیر و کامل از همه کمالات و خوبی هاست. فضای این راهپیمایی آکنده از عشق و فداکاری، اشک و لبخند، غم و شادی، وحدت و همدلی، صفا و صمیمیت، حماسه و معنویت، امید و طراوت است.

اندک اندک جمع مستان می رسند

اندک اندک می پرستان می رسند

این همان خصوصیت دوران ظهور امام زمان علیه السلام است. ما باید این درس

۱- غررالحکم، حدیث ۹۵۱۱.

بزرگ اربعین را به شهرهایمان ببریم. این سوغاتی اربعین است که باید برای خانواده و نزدیکان خود ببریم و همواره این اخلاق اربعینی را حفظ کنیم.

آرامش و نشاط عاشورایی

زینب کبری علیها السلام در اوج مصیبت‌های کربلا فرمودند: «مَا رَأَيْتُ إِلَّا جَمِيلًا^۱.
من جز زیبایی ندیدم.» همچنین امام سجاد علیه السلام درباره سیدالشهداء علیه السلام فرمودند:

قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عليهما السلام: «لَمَّا اشْتَدَّ الْأَمْرُ بِالْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام نَظَرَ إِلَيْهِ مَنْ كَانَ مَعَهُ فَإِذَا هُوَ بِخِلَافِهِمْ لِأَنَّهُمْ كُلَّمَا اشْتَدَّ الْأَمْرُ تَغَيَّرَتِ أَلْوَانُهُمْ وَارْتَعَدَتِ فَرَائِضُهُمْ وَوَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَكَانَ الْحُسَيْنُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَبَعْضُ مَنْ مَعَهُ مِنْ خَصَائِصِهِ تُشْرِقُ أَلْوَانُهُمْ وَتَهْدَأُ جَوَارِحُهُمْ وَتَسْكُنُ نُفُوسُهُمْ فَقَالَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ انظُرُوا لَا يُبَالِي بِالْمَوْتِ فَقَالَ لَهُمُ الْحُسَيْنُ عليه السلام صَبْرًا بَنِي الْكِرَامِ فَمَا الْمَوْتُ إِلَّا قَنْطَرَةٌ يَغْبُرُ بِكُمْ عَنِ الْبُؤْسِ وَ الضَّرَاءِ إِلَى الْجِنَانِ الْوَاسِطَةِ وَ النَّعِيمِ الدَّائِمَةِ فَأَيُّكُمْ يَكْرَهُ أَنْ يَنْتَقِلَ مِنْ سِجْنِ إِلَى قَصْرِ وَ مَا هُوَ لِأَعْدَائِكُمْ إِلَّا كَمَنْ يَنْتَقِلُ مِنْ قَصْرِ إِلَى سِجْنٍ وَ عَذَابٍ إِنَّ أَبِي حَدَّثَنِي عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وآله أَنَّ الدُّنْيَا سِجْنُ الْمُؤْمِنِ وَ جَنَّةُ الْكَافِرِ وَ الْمَوْتُ جِسْرٌ هُوَ إِلَى جِنَانِهِمْ وَ جِسْرٌ هُوَ إِلَى جَحِيمِهِمْ مَا كَذَبْتُ وَ لَا كُذِّبْتُ.^۲

[در روز عاشورا] آنگاه که کار بر حسین بن علی بن ابیطالب علیه السلام دشوار گردید، چون یاران آن حضرت نگاه بر چهره‌اش می‌افکندند، برخلاف دیگران که وقتی کار بر آن‌ها سخت می‌شد، رنگ‌پریده و مضطرب گشته و تپش

۱. بحار الانوار، جلد ۴۵، صفحه ۱۱۶.

۲. بحار الانوار، جلد ۶، صفحه ۱۵۴.

قلبشان بیشتر شده، ایشان و چند تن از خواص با چهره‌ای درخشان و بدنی کاملاً آرام و دلی مطمئن [در صحنه] بودند، بعضی از آنان به بعض دیگر گفتند: بنگرید که آنان چگونه از مرگ نمی‌هراسند! [در آن صحنه] امام حسین علیه السلام به ایشان می‌فرمود: پایداری کنید! ای گرامی زادگان، مرگ چیزی نیست جز پلی که شمارا از سختی و آسیب می‌گذراند و به بهشت عظیم و نعمت‌های جاودان می‌رساند. کدام‌یک از شما دوست ندارد که از زندان به قصر منتقل گردد. درحالی که آن (مرگ) برای دشمنانتان همانند پلی است که آن‌ها را از کاخ به زندان و شکنجه‌گاه می‌رساند؛ همانا پدرم از پیامبر خدا صلی الله علیه و آله برایم بازگو کرد: دنیا زندان مؤمن و بهشت کافر است و مرگ پل مؤمنان به بهشت ایشان و پل کافران به آتش سوزان دوزخ می‌باشد، نه من دروغ می‌گویم و نه به من دروغ گفته‌اند.»

امام باقر علیه السلام درباره‌ی شهدای کربلا فرمودند: «إِنَّ أَصْحَابَ جَدِّي الْحُسَيْنِ علیه السلام لَمْ يَجِدُوا أَلَمَ مَسِّ الْحَدِيدِ^۱ همانا یاران جدم حسین علیه السلام درد شمشیر [دشمن] را احساس نمی‌کردند.» آن‌ها وقتی شمشیر می‌خوردند اصلاً دردی احساس نمی‌کردند؛ مانند رزمنده‌های خودمان در جبهه که وقتی تیر و ترکش می‌خوردند یا دست و پایشان قطع می‌شد، نه احساس دردی می‌کردند و نه شکایتی می‌نمودند، بلکه از عشق و محبت الهی سرمست بودند.

اساساً مؤمن باید روز به روز نشاطش بیشتر باشد. ولی حمله‌های شیطان دائماً مؤمن را با افکار منفی، غصه‌دار می‌کند. در حرکت به سمت خداوند و در سلوک الی الله، غم برای مؤمن مانند سمی است که قدرت، سرعت و نشاط را از

۱. بحار الانوار، جلد ۴۵، صفحه ۱۵۴.

حرکت او می‌گیرد. بنابراین یکی از وظایف مؤمن این است که به این وسوسه‌ها توجه نکند. در مورد زیارت سیدالشهدا علیه السلام نیز یکی از مسائلی که شیطان بسیار بر آن سرمایه‌گذاری کرده است، همین حملات و نگرانی‌هاست.

وقتی مؤمنین می‌خواهند به زیارت امام حسین علیه السلام بیایند، همواره شیطان، مشکلات سفر را در ذهن آنها، بزرگ جلوه می‌دهد. خدا هم اجازه این کار را به او می‌دهد. زیرا قرار است همه امتحان شوند. زیرا معشوق می‌خواهد بداند شما با وجود مشکلات مختلف، چقدر نسبت به امام حسین علیه السلام عشق و محبت دارید؟ مؤمن زیرک با آگاهی از این امتحان، به هیچ وجه اجازه نمی‌دهد هیچ کدام از عوامل منفی، مانع حرکت او به سمت قبر امام حسین علیه السلام شود؛ زیرا می‌خواهد به معشوق خود برسد.

این اضطراب و ترس‌ها در برخی از اصحاب امام صادق علیه السلام نیز به وجود می‌آمد. به همین دلیل حضرت به یکی از اصحاب خود به نام معاویه، می‌فرماید: «يَا مُعَاوِيَةَ لَا تَدْعُ زِيَارَةَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام لِخَوْفٍ. اِىٰ مُعَاوِيَةَ! زيارت قبر حسين علیه السلام را به خاطر ترس رها نکن.»

سپس حضرت می‌فرماید: «أَمَّا تُحِبُّ أَنْ يَرَى اللَّهُ شَخْصَكَ وَ سَوَادَكَ فِيمَنْ يَدْعُو لَهُ رَسُولُ اللَّهِ وَ عَلِيٌّ وَ فَاطِمَةٌ وَ الْأَيْمَةُ علیهم السلام. آیا دوست نداری که خداوند متعال وجود شخص تو را در میان کسانی ببیند که رسول خدا و علی و فاطمه و امامان دیگر علیهم السلام برای آن‌ها دعا می‌کنند؟!» یعنی همه‌ی ائمه علیهم السلام برای زائر حسین علیه السلام دعا می‌کنند و زائر پشتیبانی دعای همه ائمه علیهم السلام را دارد. چنین امری در هیچ جای دیگر به این شکل وجود ندارد.

۱. کامل‌الزیارات، باب ۴۰، حدیث ۳.

حضرت در ادامه می‌فرمایند: «أَمَا تُحِبُّ أَنْ تَكُونَ غَدًا مِمَّنْ يَذْقَلِبُ بِالْمَغْفِرَةِ لِمَا مَضَىٰ وَ يُغْفَرُ لَهُ ذُنُوبُ سَبْعِينَ سَنَةً. أَيَا دَوْسْت نَدَارِي از كسانی باشی كه با آمرزش گناهان گذشته‌اش برمی‌گردد و گناهان هفتاد سالت، برای تو آمرزیده شود؟»

لازم به ذکر است كه این فرمایش به معنی آن نیست كه انسان با زیارت امام حسین علیه السلام بر گناه جرأت پیدا كند، بلکه منظور این است كه مؤمن وقتی به زیارت امام و پدرش می‌آید، ملكه‌ای پیدا می‌كند كه دیگر به سمت گناه تمایلی ندارد و از گناه متنفر می‌شود. حتی اگر زمانی پایش لغزید گناهِش مورد آمرزش قرار می‌گیرد. چون عمدی در كار نبوده است. سپس می‌فرمایند: «أَمَا تُحِبُّ أَنْ تَكُونَ غَدًا فِيمَنْ يُصَافِحُهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؛ آیا دوست نداری فردای قیامت از کسانی باشی كه رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ با آنها مصافحه می‌كند»

چه توفیقی برای انسان بالاتر از این است كه با پیامبر اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مصافحه كند؟! بین انسانی كه اضطراب از جهنم و مؤاخذه دارد با کسی كه شاد از دنیا می‌رود و به آغوش پیامبر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ می‌رسد، تفاوت زیادی وجود دارد. شخصی خدمت امام صادق علیه السلام عرض كرد: «جُعِلْتُ فِدَاكَ مَا تَقُولُ فِيمَنْ تَرَكَ زِيَارَتَهُ وَ هُوَ يَقْدِرُ عَلَىٰ ذَلِكَ. ۱ فدايت شوم چه می‌گویی در مورد کسی كه می‌تواند به زیارت برود ولی نمی‌رود؟ حضرت پاسخ دادند: قَدْ عَقَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَ عَقَّنَا وَ اسْتَحَفَّ بِأَمْرِ هُوَ لَهُ. این شخص قطعاً رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و ما اهل بیت علیهم السلام را آزرده و چیزی را كه به نفع خودش بوده، ترك کرده و

۱. كامل الزيارات، باب ۴۶، حدیث ۲.

سبک شمرده است.»

پیامبر ﷺ فرمودند: «إِيَّاكُمْ وَ عُقُوقَ الْوَالِدَيْنِ فَإِنَّ رِيحَ الْجَنَّةِ تُوَجَّدُ مِنْ مَسِيرَةِ أَلْفِ عَامٍ وَلَا يَجِدُهَا عَاقٌ...»^۱ بپرهیزید از اینکه والدین خود را بیازارید. زیرا عطر بهشت از مسافت هزار سال به مشام می‌رسد و عاق والدین آن عطر را درک نمی‌کند...»

دل خوشی اهل بیت علیهم‌السلام به شیعیان

وقتی به مکه مشرف می‌شویم، دلمان برای کعبه می‌سوزد. کعبه‌ی عزیز و مدینه‌ی مکرم و گرامی اسیر صهیونیست‌هاست؛ زیرا وهابی‌ها نماینده صهیونیست‌ها هستند؛ بنابراین پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم غم‌های بسیاری دارد و تنها دل خوشی حضرت، به شیعیان و عملکرد آن‌هاست.

بنا بر روایات، در طی چند ماهی که حضرت زهرا علیها‌السلام بعد از وفات پیغمبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم زنده بودند، جبرئیل دائماً خدمت حضرت می‌رسید و حوادث آینده‌ی امت رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم را تا ظهور امام زمان عجل‌الله‌فرجه‌وآمنه‌عليه‌وسلم برای ایشان توضیح می‌داد تا دل حضرت زهرا علیها‌السلام آرام گیرد.

قال الصادق عليه‌السلام: «إِنَّ فَاطِمَةَ عليها‌السلام مَكَثَتْ بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم خَمْسَةَ وَ سَبْعِينَ يَوْمًا وَقَدْ كَانَ دَخَلَهَا حُزْنٌ شَدِيدٌ عَلَى أَبِيهَا وَ كَانَ جَبْرَائِيلُ عليه‌السلام يَأْتِيهَا فَيُحْسِنُ عَزَاهَا عَلَى أَبِيهَا وَيُطَيِّبُ نَفْسَهَا وَيُخْبِرُهَا عَنْ أَبِيهَا وَ مَكَانِهِ وَ يُخْبِرُهَا بِمَا يَكُونُ بَعْدَهَا فِي ذُرِّيَّتِهَا وَ كَانَ عَلِيُّ يَكْتُبُ ذَلِكَ فَهَذَا مُصْحَفُ فَاطِمَةَ عليها‌السلام؛^۲

امام صادق عليه‌السلام فرمودند: فاطمه عليها‌السلام پس از رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم هفتادوپنج روز حیات

۱. کافی، جلد ۲، صفحه ۳۴۹.

۲. کافی، جلد ۱، صفحه ۴۵۸.